

Recept

Bilten o zdravilih iz obveznega zdravstvenega zavarovanja

ZZZS Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Letnik 15/št.1/24.september2018

Uvodnik

Spoštovani!

Letošnjo prvo številko biltena Recept objavljamo pred uvedbo treh novih terapevtskih skupin zdravil (v nadaljevanju: TSZ): TSZ s filgrastimom, TSZ z dolgo delujočimi oblikami filgrastima in TSZ antagonistov angiotenzina II; slednjim bo obenem ukinjena omejitev predpisovanja.

Recept prinaša tudi druge pomembne novosti. Najprej bi želel izpostaviti, da so sedaj na portalu **Kakovost predpisovanja zdravil** poleg kazalnikov kakovosti predpisovanja objavljeni tudi podatki o predpisovanju zdravil na recepte. Podatki so na voljo za vse zdravnike, ki predpisujejo recepte. Prikazani so za zelene, osebne in bele recepte za obdobje zadnjih pet let. Priložena je tudi excelova datoteka, ki omogoča lastne analize. V Receptu so podani opisi podatkov in dostop, ki je zelo enostaven. Toplo priporočam ogled ter nadaljnje spremljanje podatkov, ki jih bomo posodabljali enkrat letno.

Tudi kazalniki kakovosti za področje družinske medicine in pediatrije so prenovljeni in kažejo zelo zanimive podatke. V tej številki so prikazani izbrani kazalniki o predpisovanju antibiotikov za otroke in polifarmakoterapiji za odrasle na ravni območnih enot ZZZS. Na antibiotike in polifarmakoterapijo vedno znova opozarjamo, saj so med najpomembnejšimi izzivi sodobne medicine. Kazalniki so na opisani spletni strani dostopni vsem zdravnikom družinske medicine in pediatrom. Vabimo, da si jih ogledate!

Poročilo o predpisovanju zdravil na recepte vključno s tistimi s seznamov A in B za leto 2017 kaže, da se poraba zdravil stalno povečuje. Ob uvajanju številnih novih dragih zdravil postaja obvladovanje izdatkov vse zahtevnejše. Zato sta bila v predlog zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ki ni šel v parlamentarni postopek, vključena dva nova pristopa: uvedba predpisovanja zdravil s splošnim imenom in enotno kritje zdravil s seznamov A in B, pristop, ki je primerljiv sistemu najvišjih priznanih vrednosti za zdravila na recept. Potrebno je zmanjšati tveganje, da se zaradi uvajanja številnih novih in vse dražjih zdravil na listo ogrozi vlaganja v druge zdravstvene programe. Da druga področja zdravstvenega varstva zaostajajo za številnimi novostmi na področju zdravil, ni dobro. Za optimalno oskrbo prebivalstva potrebujemo skladen razvoj zdravstvenega varstva. Naša naloga je, da ga učinkovito financiramo, med drugim tudi z uvajanjem novih obvladovalnih mehanizmov na področju zdravil.

prim. mag. Jurij Fürst

Kazalo

Uvodnik **1**

Terapevtske skupine zdravil

Nove terapevtske skupine zdravil **2**

Kakovostno predpisovanje zdravil

Podatki o predpisovanju zdravil **4**

Kazalniki predpisovanja zdravil za družinsko medicino: polifarmakoterapija **9**

Kazalniki predpisovanja zdravil za pediatrijo – prikaz primerov **11**

Tehnično navodilo za spletni dostop zdravnika do kazalnikov kakovosti predpisovanja zdravil in podatkov o predpisovanju **12**

Izdaja nove zloženke za paciente za promocijo farmacevtskega svetovanja v zdravstvenih domovih **15**

Predpisovanje in izdajanje zdravil

Umetne solze: nova omejitev predpisovanja **17**

Predpisovanje magistralnih zdravil na recept v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja **18**

Zdravila v obveznem zdravstvenem zavarovanju v letu 2017 **19**

Razno

Novice v Centralni bazi zdravil **34**

Predpisovanje medicinskih pripomočkov pri zdravljenju sladkorne bolezni **35**

Centralna baza zdravil **36**

Nove terapevtske skupine zdravil

28. septembra bodo vključene v sistem najvišjih priznanih vrednosti 3 nove terapevtske skupine zdravil (v nadaljevanju: TSZ).

TSZ antagonistov angiotenzina II

Terapevtska skupina zdravil antagonistov angiotenzina II (sartani) vključuje zdravila z naslednjimi učinkovinami:

1. losartan,
2. valsartan,
3. irbesartan,
4. kandesartan,
5. telmisartan,
6. losartan in hidroklorotiazid,
7. valsartan in hidroklorotiazid,
8. irbesartan in hidroklorotiazid,
9. kandesartan in hidroklorotiazid,
10. telmisartan in hidroklorotiazid,
11. valsartan in amlodipin,
12. telmisartan in amlodipin,
13. kandesartan in amlodipin ter
14. valsartan, amlodipin in hidroklorotiazid,

ki imajo enako terapevtsko indikacijo zdravljenje esencialne hipertenzije. Razdeljena je v 4 razrede.

Antagonisti angiotenzina II so primerni za začetno in nadaljnje zdravljenje kot monoterapija ali pa v kombinaciji z drugimi antihipertenzivnimi zdravili. Poleg zaviralcev angiotenzinske konvertaze so zdravila, ki se jih pri zdravljenju hipertenzije najpogosteje predpisuje. Antagonisti angiotenzina II sodijo v osnovni nabor zdravil za zdravljenje arterijske hipertenzije, nekateri so indicirani tudi za zdravljenje srčnega popuščanja. Preživetje podaljšujejo tako v primarni kot sekundarni preventivi srčno žilnih bolezni.

V letu 2017 je prejelo vsaj en recept za antagoniste angiotenzina II 102.257 zavarovancev. Izdatki zanje so v zadnjem letu znašali 7.620.334 evrov, od tega izdatki obveznega zdravstvenega zavarovanja 706.559 evrov. Razvrščeni so na vmesno listo z oznako V*. Določitev terapevtske skupine je smiselna iz dveh razlogov: ker so med njimi velike razlike v ceni in ker je ZZS Komisija za razvrščanje zdravil na liste sprejela predlog, da se omejitev predpisovanja zanje ukine. Za omejitev namreč ni več ne strokovnih ne ekonomskih razlogov. Sartani namreč niso več patentno zaščiteni.

TSZ s filgrastimom

Humani granulocite stimulirajoči faktor (angleško granulocyte-colony stimulating factor, v nadaljevanju: G-CSF) je glikoprotein, ki uravnava nastajanje nevtrofilnih granulocitov in njihovo sproščanje iz kostnega mozga. Filgrastim pa je rastni dejavnik, ki pospešuje nastanek granulocitov pri zdravljenju febrilne nevtropenije. Po priporočilih Evropske organizacije za zdravljenje in raziskave raka (EORTC) je uporaba G-CSF ob že razviti febrilni nevtropeniji smiselna v primeru hude sepse/septičnega šoka in pri bolnikih, ki ne odgovorijo na zdravljenje z antibiotiki. Preventivna uporaba G-CSF ob zdravljenju s kemoterapijo je priporočena, če je tveganje za febrilno

nevtropenijo več kot 20-odstotno. Pri starejših in bolnikih s sočasnimi drugimi obolenji, pri tistih, ki so že imeli febrilno nevtropenijo ob prejšnjem ciklu kemoterapije, in pri bolnikih z napredovalo rakavo boleznijo pa se priporoča, če je tveganje za febrilno nevtropenijo 10 do 20-odstotno. Namen preventivne uporabe rastnih dejavnikov je skrajšati trajanje nevtropenije in s tem zmanjšati tveganje za okužbo in febrilno nevtropenijo ter pri bolnikih, pri katerih je rak ozdravljiv, zagotoviti zdravljenje s polnimi odmerki citostatikov v rednih časovnih intervalih. Uporaba rastnih dejavnikov skrajša obdobje nevtropenije in čas hospitalizacije, medtem ko vpliva na preživetje do sedaj niso dokazali. Z dajanjem G-CSF se prične 2. do 5. dan po zaključenem zdravljenju s kemoterapijo in nadaljuje do porasta absolutnega števila nevtrofilcev na vrednost več kot $10 \times 10^9/l$. TSZ je razdeljena v 2 razreda. Ta oblika filgrastima se daje 1x dnevno.

V letu 2017 je prejelo vsaj en recept za zdravila s filgrastimom 813 zavarovancev. Izdatki zanje so v zadnjem letu znašali 550.838 evrov in so v celoti bremenili obvezno zdravstveno zavarovanje.

TSZ z dolgo delujočimi oblikami filgrastima

Terapevtska skupina zdravil z dolgo delujočimi oblikami filgrastima vključuje zdravila z naslednjima učinkovinama:

1. pegfilgrastim,
2. lipegfilgrastim.

Imajo enako terapevtsko indikacijo kot kratkodelujoče oblike: skrajšanje trajanja nevtropenije in incidence febrilne nevtropenije pri odraslih bolnikih, ki prejemajo citotoksično kemoterapijo za maligne tvorbe (z izjemo kronične mieloične levkemije in mielodisplastičnih sindromov). Ena ampula praviloma zadostuje za eno zdravljenje, kar pomeni bistveno poenostavitev za bolnike.

V TSZ sta uvrščena pegfilgrastim in lipegfilgrastim. V letu 2017 je prejelo vsaj en recept zanju 1.564 zavarovancev, izdatki pa so znašali 3.624.824 evrov in so v celoti bremenili obvezno zdravstveno zavarovanje.

Pregled vseh uvedenih TSZ

Sistem najvišjih priznanih vrednosti za medsebojno zamenljiva zdravila je bil uveden leta 2003, za TSZ pa leta 2013. Vseh TSZ je skupaj s tokrat uvedenimi 14. Tabela 1 kaže podatke ob uvedbi vsake TSZ. Sistem NPV ves čas od uvedbe prinaša pomembne prihranke, ki omogočajo uvedbo novih zdravil brez velikih zamikov. Kako razširjen je, kaže podatek, da je v obdobju od marca do maja 2018 dvignilo eno od zdravil z NPV 824.188 oseb, od tega 545.854 tudi zdravilo iz ene od TSZ.

Nataša Jakša
prim. mag. Jurij Fürst

Tabela 1. Pregled vseh terapevtskih skupin zdravil: vrednosti, prihranki, datum uvedbe in število oseb. Podatki so za zadnje leto pred uvedbo vsake posamezne TSZ.

Št.	TSZ	Vrednost receptov	Vrednost OZZ	Skupni prihranki	Prihranki OZZ	Prihranki OZZ v %	Uvedba	Število oseb v zadnjem letu pred uvedbo
1	Zaviralci protonske črpalke	13.249.227	1.647.496	2.310.024	231.002	14	1.10.2013	181.438
2	Lipolitiki	24.485.616	16.534.017	10.294.405	6.680.062	40	6.1.2014	227.643
3	Zaviralci angiotenzinske konvertaze	29.139.023	5.525.561	8.709.918	916.984	17	6.1.2014	313.032
4	Acetilsalicilna kislina	4.417.317	3.111.351	1.588.797	1.112.158	36	31.3.2014	171.212
5	Imatinib	5.156.087	5.156.087	1.730.907	1.730.907	34	31.3.2014	205
6	Triptani	1.348.541	166.257	336.198	33.620	20	29.9.2014	13.371
7	Glavkomske kapljice	4.212.346	2.825.479	1.010.498	691.265	24	27.11.2014	29.820
8	Zdravila za alergijski rinitis	1.719.290	1.169.161	222.583	155.808	13	31.3.2016	118.683
9	Somatropin	1.989.577	1.959.447	262.947	184.063	9	28.11.2016	343
10	Inhalacijski glukokortikoidi	2.137.000	1.620.595	308.123	215.687	13	30.11.2017	37.533
11	Inhalacijski adrenergiki in glukokortikoidi	10.173.066	7.267.006	2.091.433	1.464.003	20	30.11.2017	39.765
12	Antagonisti angiotenzina II	7.620.334	706.559	1.305.960	130.595	18	28.9.2018	102.257
13	Filgrastim	550.838	550.838	119.992	119.992	35	28.9.2018	813
14	Filgrastim – dolgo delujoče oblike	3.624.824	3.624.824	738.158	738.158	1	28.9.2018	1.564
	SKUPAJ	109.868.736	51.849.700	30.345.806	13.767.420	27		1.237.679

Podatki o predpisovanju zdravil

Prikaz analitičnih podatkov o predpisovanju zdravil na recept je pomemben za vsakega zdravnika. Daje mu povratno informacijo o vseh predpisanih zdravilih za zadnja 3 leta z več vidikov. Recepti so prikazani po naslednjih skupinah: zeleni, osebni in beli; zeleni so razdeljeni še v tri podskupine – gotova zdravila, magistralna zdravila in živila za posebne zdravstvene namene (živila). Medtem ko so zeleni in osebni financirani iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, so beli samoplačniški. Za vse velja enaka definicija Svetovne zdravstvene organizacije odgovornega (preudarnega) predpisovanja zdravil: »Racionalna farmakoterapija je bolniku prilagojeno zdravilo, ki je smiselno za njegove težave (bolezen), v odmerkih, ki so učinkoviti za določen / najustreznejši čas in ki je stroškovno najugodnejše zanj in za družbo.«

Vsi podatki so prikazani tako, da omogočajo primerjave za zadnja 3 leta. Pri nekaterih podatkih je dodano slovensko povprečje. V tem primeru so upoštevani vsi predpisani recepti v analiziranem obdobju v Sloveniji. Priložena Excelova preglednica daje možnost poljubnih analiz, ki vam bodo dale natančnejši vpogled v vaše delo na področju zdravljenja z zdravili. Podatki se dopolnjujejo enkrat letno za preteklo koledarsko leto.

Predlagamo, da svoje podatke skrbno preučite in zlasti zasledujete trende, ki se v 3-letnem obdobju že lepo pokažejo. Ti podatki se dopolnjujejo s kazalniki kakovostnega predpisovanja, ki so pripravljani na istem spletnem naslovu za področje splošne / družinske medicine in pediatrije.

Splošna pojasnila k posameznim podatkom

Število receptov je število receptov, ki ste jih predpisali v posameznem letu oziroma število izdaj na vaš predpis. Pri obnovljivih receptih se vsaka ponovna izdaja šteje kot svoj recept.

Ne štejejo pa se delne izdaje na posamezen neobnovljivi recept oz. delne ponovne izdaje na obnovljivi recept. Na tak način lahko v lekarni izdajo zdravilo npr. ob trenutnem pomanjkanju zdravila. Zato boste v izpisu oz. excelovi tabeli lahko zasledili, da je število receptov 0; to ni napaka, pomeni le, da v tekočem letu zdravila niste predpisali, zabeležen je bil le kot delna izdaja na podlagi predpisa preteklega leta.

Število pakiranj je število izdanih originalnih pakiranj zdravila.

Število učinkovin je število posameznih predpisanih učinkovin, tudi če so vključene v kombinacije. Primer: če ste predpisovali zdravila samo z amlodipinom, kombinacijo valsartana in amlodipina ter kombinacijo perindopriila in amlodipina, so to tri učinkovine, amlodipin se šteje le enkrat.

Število prejemnikov receptov je število zavarovanih oseb, ki ste jim v posameznem letu predpisali vsaj eno zdravilo na recept.

Število receptov na prejemnika je število receptov, deljeno s številom prejemnikov receptov.

Celotna vrednost z DDV je celotna vrednost receptov, ki vključuje vrednost zdravila, vrednost storitve in DDV. Seštet je znesek obveznega zdravstvenega zavarovanja (v nadaljevanju: OZZ), znesek

prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja (v nadaljevanju: PZZ) in morebitno doplačilo zavarovane osebe.

OZZ vrednost z DDV je delež celotne vrednosti glede na razvrstitev zdravila. Upoštevane so tudi najvišje priznane vrednosti, zato je npr. za zdravilo, razvrščeno na listo PC70 (70 % delež OZZ, zdravilo ima določeno NPV), OZZ vrednost manjša od 70 % celotne vrednosti v primeru, da cena zdravila presega NPV.

ATC – anatomsko-terapevtsko-kemična klasifikacija zdravil je mednarodni, univerzalni klasifikacijski sistem za zdravila; deli jih v različne skupine glede na organ ali sistem, na katerega zdravilo deluje, ter glede na njegove kemične, farmakološke in terapevtske lastnosti.

Več pojasnil najdete na spletni strani Svetovne zdravstvene organizacije (v nadaljevanju: SZO; WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology <https://www.whocc.no/>).

DDD – definirani dnevni odmerek je domnevni povprečni vzdrževalni odmerek zdravila na dan za njegovo glavno indikacijo pri odraslih. Ni nujno priporočeni odmerek. Uporablja se v statistične namene.

Določa ga Center SZO za statistično obdelavo zdravil (WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology) v Oslu; ni določen za vsa zdravila. Več pojasnil najdete na njihovi spletni strani <https://www.whocc.no/>.

Število DDD za posamezno zdravilo pomeni zmnožek števila DDD v pakiranju, pomnožen s številom izdanih pakiranj. Primer: DDD za peroralni omeprazol je 20 mg; za omeprazol tablete 40 mg v pakiranju po 28 tablet pomeni, da je v enem pakiranju tega zdravila 56 DDD; če ste predpisali 100 škatlic, je število DDD 5.600.

Vrednost enote DDD je celotna vrednost, deljena s številom DDD.

Pojasnila k izpisu v pdf obliki

Na začetku izpisa je poleg vaše zdravniške številke ter vašega imena in priimka še datum priprave izpisa. Podatki o izdanih zdravilih, ki nam jih pošiljajo lekarne, se namreč lahko kasneje spremenijo zaradi ugotovljene napake, zato se lahko izpis za isti podatek malenkost razlikuje od izpisa, pripravljenega v preteklem letu.

Za posamezne tabele so navedeni primeri.

1. Podatki o predpisovanju zdravil in živil na recepte a) Osnovni podatki o predpisovanju zdravil in živil na zelene recepte (brez osebnih receptov)

Podatki se nanašajo na vsa zdravila in živila za posebne zdravstvene namene, izdana na recept v breme OZZ, to je na zeleni recept (brez zdravil, izdanih na osebni recept).

Število receptov: 22.567

Število prejemnikov receptov: 2.494

Celotna vrednost z DDV: 425.039

OZZ vrednost z DDV: 183.173

b) Podatki o predpisovanju zdravil na zelene recepte

Podatki se nanašajo na zdravila, izdana na zelene recepte brez osebnih receptov, vendar brez magistralnih zdravil in živil za posebne zdravstvene namene.

Tabela 1. Statistični podatki

Navedeni so podatki za zadnja tri leta. Za zadnje leto je dodano tudi slovensko povprečje ter indeks kot primerjava med zadnjim in preteklim letom.

	2015	2016	2017	Slovensko povprečje 2017	Indeks 2017 / 2016
Število receptov	21.147	22.072	22.373	2.135,79	101,36
Število pakiranj	53.153	54.075	53.598	4.910,61	99,12
Število DDD	1.353.521,11	1.449.895,26	1.475.680,26	124.041,09	101,78
Vrednost DDD	0,32	0,3	0,28	0,48	93,33
Število učinkovin	325	321	329	77,94	102,49
Število prejemnikov receptov	2.473	2.623	2.491	429,6	94,97
Število receptov na prejemnika	8,55	8,41	8,98	11,15	106,78
Celotna vrednost z DDV	427.217	430.683	416.625	59.131	96,74
OZZ vrednost z DDV	191.524	182.947	175.772	37.427	96,08
Povprečna celotna vrednost recepta	20,2	19,51	18,62	27,69	95,44

V tabelah 2 in 3 so navedena najpogosteje predpisana zdravila po številu izdanih pakiranj ter celotni vrednosti receptov glede na lastniško ime zdravila. Prikazano je največ prvih 30 vrednosti za zadnje leto, TOP 1 pomeni najvišjo vrednost. Dodan je še podatek, na katerem mestu se zdravilo nahaja glede na predpisovanje v Sloveniji (TOP Slovenija).

Tabela 2. Najpogosteje predpisana zdravila po številu pakiranj

TOP zdravnik	TOP Slovenija	Nacionalna šifra	Zdravilo (lastniško ime)	Splošno ime	ATC	Število pakiranj	Število receptov	Celotna vrednost
1	1	055654	LEKADOL 500 mg tbl. 20x	paracetamol	N02BE01	1.824	578	4.108,35
2	3	024236	Concor COR 2,5 mg film.obl.tbl. 30x	bisoprolol	C07AB07	1.489	448	5.432,66
3	2	067903	Plivit D3 4000 i.e./ml peroral.kapljice razt. 10 ml	holekalciferol	A11CC05	1.286	378	5.235,90
...								
29	358	003360	TOBRADEX 1 mg/ml/ 3 mg/ml kapljice za oko susp. 5 ml	deksametazon in tobramicin	S01CA01	349	194	1.461,96
30	43	104400	Coupet 10 mg film.obl.tbl. 28x	rosuvastatin	C10AA07	342	121	1.442,55

Tabela 3. Najpogosteje predpisana zdravila po vrednosti

TOP zdravnik	TOP Slovenija	Nacionalna šifra	Zdravilo (lastniško ime)	Splošno ime	ATC	Število pakiranj	Število receptov	Celotna vrednost
1	3	107654	Prolia 60 mg razt.za inj.brizga 1x	denosumab	M05BX04	50	50	8.809,23
2	24	016284	Foster 100/6 mcg na sprožitev inhal.razt.pod tlakom 120 odm.	beklometazon in formoterol	R03AK08	232	88	7.870,97
3	31	145195	Eliquis 5 mg film.obl.tbl. 60x	apiksaban	B01AF02	116	40	5.700,10
...								
29	40	145207	Betmiga 50 mg tbl.s podaljš.sprošč. 30x	mirabegron	G04BD12	58	20	2.255,16
30	157	109630	Prenewel 8 mg/2,5 mg tbl. 90x	perindopril in indapamid	C09BA04	89	89	2.247,87

Tabela 4. Najpogosteje predpisana zdravila po številu DDD

Navedena so najpogosteje predpisana zdravila po številu DDD glede na splošno ime zdravila. Prikazano je prvih 30 vrednosti za zadnje leto, TOP 1 pomeni najvišjo vrednost. Dodan je še podatek, na katerem mestu se zdravilo nahaja glede na predpisovanje v Sloveniji (TOP Slovenija).

TOP zdravnik	TOP Slovenija	Splošno ime	ATC	Število DDD	Število pakiranj	Število receptov	Celotna vrednost
1	2	acetilsalicilna kislina	B01AC06	96.600,00	987	969	5.504,57
2	1	rosuvastatin	C10AA07	75.694,00	1.534	579	10.044,44
3	4	holekalciferol	A11CC05	64.300,00	1.286	378	5.235,90
...							
29	52	finasterid	G04CB01	10.304,00	368	124	2.775,62
30	20	laktuloza	A06AD11	10.154,32	204	75	1.077,26

c) Podatki o predpisovanju magistralnih zdravil na zelene recepte

Podatki se nanašajo na magistralna zdravila, izdana na zelene recepte brez osebnih receptov.

Ker smo šele v letu 2018 pričeli magistralnim zdravilom določati nacionalno šifro, so zaenkrat ta zdravila z izjemo enega še neidentificirana in ni na voljo podatkov o splošnem imenu, ATC in DDD. V prihodnjih izpisih, predvidoma za leto 2019, bomo objavili tudi Tabela 6 – Najpogosteje predpisana magistralna zdravila po številu pakiranj in Tabela 7 – Najpogosteje predpisana magistralna zdravila po vrednosti.

Tabela 5. Statistični podatki

Navedeni so podatki za zadnja tri leta. Za zadnje leto je dodano tudi slovensko povprečje ter indeks kot primerjava med zadnjim in preteklim letom.

	2015	2016	2017	Slovensko povprečje 2017	Indeks 2017 / 2016
Število receptov	141	155	179	39,67	115,48
Število pakiranj	148	256	357	47,93	139,45
Število DDD	0	0	0	0,33	0
Vrednost DDD	0	0	0	2.963,16	0
Število učinkovin	0	0	0	0	0
Število prejemnikov receptov	54	69	56	21,08	81,16
Število receptov na prejemnika	2,61	2,25	3,2	2,38	142,22
Celotna vrednost z DDV	3.476	5.017	7.616	986	151,8
OZZ vrednost z DDV	2.889	4.626	7.346	876	158,8
Povprečna celotna vrednost recepta	24,65	32,37	42,55	24,86	131,45

d) Podatki o predpisovanju živil na zelene recepte

Podatki se nanašajo na živila za posebne zdravstvene namene, izdana na zelene recepte brez osebnih receptov.

Tabela 8. Statistični podatki

Navedeni so podatki za zadnja tri leta. Za zadnje leto je dodano tudi slovensko povprečje ter indeks kot primerjava med zadnjim in preteklim letom.

	2015	2016	2017	Slovensko povprečje 2017	Indeks 2017 / 2016
Število receptov	20	22	15	4,47	68,18
Število pakiranj	405	533	235	86,52	44,09
Število prejemnikov receptov	4	7	6	2,14	85,71
Število receptov na prejemnika	5	3,14	2,5	3,25	79,62
Celotna vrednost z DDV	1.202	1.742	798	506	45,81
OZZ vrednost z DDV	81	116	55	159	47,41
Povprečna celotna vrednost recepta	60,1	79,18	53,21	113,19	67,2

V tabelah 9 in 10 so navedena najpogosteje predpisana živila po številu izdanih pakiranj ter celotni vrednosti receptov glede na lastniško ime živila. Prikazano je največ prvih 30 vrednosti (v večini primerov manj) za zadnje leto, TOP 1 pomeni najvišjo vrednost. Dodan je še podatek, na katerem mestu se živilo nahaja glede na predpisovanje v Sloveniji (TOP Slovenija).

Tabela 9. Najpogosteje predpisana živila po številu pakiranj

TOP zdravnik	TOP Slovenija	Nacionalna šifra	Živilo (lastniško ime)	Splošno ime	ATC	Število pakiranj	Število receptov	Celotna vrednost
1	20	264997	Ensure Plus banana 220 ml tetrapak	živilo za posebne zdravstvene namene	V06DB	75	3	194,37
2	1	240001	Prosure vanilija 240 ml tetrapak	živilo za posebne zdravstvene namene	V06DB	40	2	142,80
3	4	240036	Prosure pomaranča 240 ml tetrapak	živilo za posebne zdravstvene namene	V06DB	38	2	133,72

• • •

Tabela 10. Najpogosteje predpisana živila po vrednosti

TOP zdravnik	TOP Slovenija	Nacionalna šifra	Živilo (lastniško ime)	Splošno ime	ATC	Število pakiranj	Število receptov	Celotna vrednost
1	53	264997	Ensure Plus banana 220 ml tetrapak	živilo za posebne zdravstvene namene	V06DB	75	3	194,37
2	2	240001	Prosure vanilija 240 ml tetrapak	živilo za posebne zdravstvene namene	V06DB	40	2	142,80
3	5	240036	Prosure pomaranča 240 ml tetrapak	živilo za posebne zdravstvene namene	V06DB	38	2	133,72

• • •

e) Podatki o predpisovanju zdravil in živil na bele recepte

Podatki se nanašajo na vsa zdravila in živila, izdana na samoplačniške (bele) recepte.

Podatki s teh receptov so bolj skopi in nepreverjeni, zato navajamo le osnovne podatke; v večini primerov ni podatka o zavarovancu, morja da tudi niso zajeti vsi vaši predpisani recepti.

Tabela 11. Statistični podatki

	2015	2016	2017	Slovensko povprečje 2017	Indeks 2017 / 2016
Število receptov	425	401	524	47,69	130,67
Število pakiranj	541	524	731	66,03	139,5
Število DDD	2.956,56	3.038,46	5.149,5	746,49	169,48
Vrednost DDD	1,71	1,84	1,52	1,02	82,61
Število učinkovin	55	65	63	8,35	96,92
Celotna vrednost z DDV	5.062	5.601	7.826	758	139,73
Povprečna celotna vrednost recepta	11,91	13,97	14,93	15,9	106,87

f) Podatki o predpisovanju zdravil in živil na osebne recepte

Podatki se nanašajo na vsa zdravila in živila za posebne zdravstvene namene, izdana na osebne recepte.

Tabela 12. Statistični podatki

	2015	2016	2017	Slovensko povprečje 2017	Indeks 2017 / 2016
Število receptov	1	7	13	12,16	185,71
Število pakiranj	3	16	23	30,81	143,75
Število DDD	84	214,88	418,25	552,56	194,64
Vrednost DDD	0,4	0,37	0,4	0,42	108,11
Število učinkovin	2	8	12	7,56	150
Število prejemnikov receptov	1	5	6	2,89	120
Število receptov na prejemnika	1	1,4	2,17	4,53	155
Celotna vrednost z DDV	33	80	169	232	211,25
OZZ vrednost z DDV	2	45	127	118	282,22
Povprečna celotna vrednost recepta	33,27	11,38	13,02	19,05	114,41

2. Podatki o predpisovanju zdravil s seznamoma A in B

Za leto 2017 podatki še niso pripravljene, za leto 2018 pa jih bomo dopolnili z naslednjimi tabelami:

- Tabela 13. Statistični podatki za zdravila s seznamoma A
- Tabela 14. Statistični podatki za zdravila s seznamoma B
- Tabela 15. Najpogosteje predpisana zdravila s seznamoma A in B po številu pakiranj
- Tabela 16. Najpogosteje predpisana zdravila s seznamoma A in B po vrednosti

Pojasnila k podatkom v excel tabeli

V excelovi tabeli je predviden prikaz podatkov za zadnja tri leta. Ker pa navajamo tudi podatek o izvajalcu, pri katerem ste zdravilo predpisali, so zaenkrat navedeni le podatki za leto 2017. Podatki o izvajalcu so popolni šele od februarja 2017 dalje; za osebne recepte podatek ni naveden, za samoplačniške pa nepopoln.

V prihodnjem letu bodo pripravljene podatki za leti 2018 in 2019, v letu 2020 pa prvič za obdobje treh let, 2017–2019.

Prikazani so naslednji podatki za izdana zdravila in živila za posebne zdravstvene namene:

- Leto
- Recept
- Šifra izvajalca
- Naziv izvajalca
- ATC koda
- Nacionalna šifra
- Lastniško ime
- Splošno ime
- Št. prejemnikov
- Število receptov
- Število pakiranj
- Število DDD
- Celotna vrednost
- OZZ vrednost

Podatki so grupirani in sešteti po letu izdaje, izvajalcu, vrsti recepta ter zdravilu glede na nacionalno šifro.

Vrsta recepta je navedena pod stolpcem Recept in vključuje naslednje vrednosti:

- **Zrp** – zeleni recepti brez osebnih receptov, brez magistralnih zdravil in živil za posebne zdravstvene namene;
- **Mag** – zeleni recepti za magistralna zdravila brez osebnih receptov;
- **Ziv** – zeleni recepti za živila za posebne zdravstvene namene brez osebnih receptov;
- **Bel** – samoplačniški (beli) recepti za vsa zdravila in živila za posebne zdravstvene namene;
- **Ose** – osebni recepti za vsa zdravila in živila za posebne zdravstvene namene.

prim. mag. Jurij Fürst
Tomaž Marčun

Kazalniki predpisovanja zdravil za družinsko medicino: polifarmakoterapija

V ZZS že od leta 2011 dalje spremljamo in analiziramo podatke o polifarmakoterapiji. V okviru posodobitve kazalnikov za družinsko medicino je bila posodobljena tudi metodologija kazalnikov za polifarmakoterapijo.¹ Učinkovine se razlikuje na ravni splošnih imen. Pri zdravilih z več učinkovinami se štejejo vse aktivne učinkovine. Primer: kombinacija enalapril/hidroklorotiazid se šteje kot 2 učinkovini. Za vsak podatek zdravnika je naveden tudi podatek slovenskega povprečja. Podatki se prikazujejo za obdobje enega leta in se dopolnjujejo enkrat letno. Podatek, ki odstopa za več kot 20 %, je v manj ugodni smeri obarvan rdeče in v bolj ugodni zeleno. Namen prispevka je prikazati podatke o polifarmakoterapiji za obdobje zadnjih pet let: za leto 2017 v primerjavi z letom 2013.

KK10 – število prejemnikov 5 – 9 učinkovin

Kazalnik kaže število vseh oseb zdravnika, ki so prejele 5 – 9 učinkovin v koledarskem letu (tabela 1). Število teh oseb se je v Sloveniji zmanjšalo za 3 %, v dveh OE pa se je povečalo. Do največjega premika je prišlo v OE Ravne na Koroškem, kjer so zmanjšali število prejemnikov kar za 9 %. Zdravnik v Sloveniji, zajet v kazalnike družinske medicine, je imel v letu 2017 povprečno 271 oseb, ki so prejele 5–9 učinkovin.

Tabela 1. Število oseb, ki so prejele od 5 – 9 učinkovin letno na osnovi kazalnika KK10 po OE ZZS v letih 2013 in 2017 z ustreznimi indeksi.

Območna enota ZZS	2013	2017	Indeks
Celje	27.286	26.439	97
Koper	18.892	17.910	95
Kranj	25.920	24.788	96
Krško	11.896	11.386	96
Ljubljana	84.301	85.254	101
Maribor	51.092	46.537	91
Murska Sobota	18.036	18.282	101
Nova Gorica	14.332	13.667	95
Novo mesto	15.762	15.398	98
Ravne na Koroškem	19.996	18.144	91
SLOVENIJA	287.513	277.805	97

KK11 – število prejemnikov 10 in več učinkovin

Kazalnik kaže število vseh oseb v OE, ki so prejele 10 in več učinkovin v koledarskem letu. Rezultat kaže povečanje števila oseb s hudo polifarmakoterapijo v letu 2017 glede na leto 2013 v vseh območnih enotah razen v Ravnah na Koroškem, tako da se je število oseb povečalo skupno za 5 % (tabela 2). Zdravnik, zajet v kazalnike družinske medicine, je imel v letu 2017 povprečno 209 oseb, ki so prejele 10 in več učinkovin.

1 Marčun T, Fürst J. Metodologija kazalnikov kakovosti predpisovanja zdravil v splošni/družinski medicini. Recept 2017; 1: 35–36.

Tabela 2. Število oseb, ki so prejele od 10 in več učinkovin letno na osnovi kazalnika KK11 po OE ZZS v letih 2013 in 2017 z ustreznimi indeksi.

Območna enota ZZS	2013	2017	Indeks
Celje	19.499	20.077	103
Koper	14.237	14.370	101
Kranj	18.018	19.115	106
Krško	8.296	8.628	104
Ljubljana	59.325	63.401	107
Maribor	37.019	37.295	101
Murska Sobota	14.306	15.793	110
Nova Gorica	8.869	9.426	106
Novo mesto	10.366	11.452	110
Ravne na Koroškem	14.728	14.413	98
SLOVENIJA	204.663	213.970	105

KK12 število oseb s 5 in več učinkovin

To pravzaprav ni kazalnik, temveč le tabelarni prikaz oseb s polifarmakoterapijo. Tabela v aplikaciji kaže število oseb po posameznih razredih po prejetih različnih učinkovinah letno (število oseb, ki je prejele 5 učinkovin, 6 učinkovin, ..., 31 in več učinkovin). Tabela pregledneje prikazuje podatke, ki so podlaga za izračun vrednosti obeh kazalnikov za polifarmakoterapijo. Prikazani so podatki za zadnje leto. V tabeli niso nujno izpolnjena vsa polja. Morda se zdi toliko polj nesmiselnih, a zaradi zanimivosti naj navedemo podatek, da le v OE Nova Gorica v letu 2017 ni bilo osebe, ki bi prejela več kot 31 učinkovin. V vseh ostalih OE je v vsaki 1 oseba, ki je prejela 31 ali več učinkovin.

KK13 – povprečno število učinkovin na prejemnika v koledarskem letu

Kazalnik je izračunan iz podatkov kazalnika KK12 po formuli:

$$\frac{(\text{št. oseb}_1 \times \text{št. učinkovin}_1 + \dots + \text{št. oseb}_n \times \text{št. učinkovin}_n)}{(\text{št. oseb}_1 + \dots + \text{št. oseb}_n)}$$

Ta kazalnik šteje, koliko zdravil je v povprečju prejela posamezna oseba v koledarskem letu. Upoštevana so vsa zdravila, ki jih je oseba prejela v enem letu ne glede na to, kdo jih je predpisal. Oseba pa je pripisana izbranemu osebnemu zdravniku. Če nima izbranega zdravnika, je pripisana zdravniku družinske medicine, ki ji je predpisal največ receptov. Slovensko povprečje se je v zadnjih petih letih dvignilo z 9,21 na 9,88 učinkovin na osebo, to je za 7 % (tabela 3). Dvig beležimo v vseh OE, najnižji je v Kopru, a ima ta OE eno najvišjih vrednosti, več kot 10 zdravil na osebo.

Tabela 3. Kazalnik KK13 po OE ZZS v letih 2013 in 2017 z ustreznimi indeksi.

Območna enota ZZS	2013	2017	Indeks
Celje	9,43	10,02	106
Koper	9,68	10,01	103
Kranj	8,97	9,86	110
Krško	8,57	9,65	113
Ljubljana	9,44	9,83	104
Maribor	9,01	9,94	110
Murska Sobota	9,49	10,23	108
Nova Gorica	8,74	9,55	109
Novo mesto	8,79	9,75	111
Ravne na Koroškem	9,03	9,90	110
SLOVENIJA	9,21	9,88	107

Podatki kažejo, da se na splošno polifarmakoterapija v Sloveniji povečuje. V nobeni OE se ni zmanjšala, razlike med njimi pa so majhne. Povečuje se tako število zavarovanih oseb/pacientov, ki prejemajo večje število učinkovin kot število prejetih učinkovin na zavarovano osebo/pacienta. To je eden redkih podatkov na področju zdravil, ki kaže male razlike med regijami. Obvladovanje polifarmakoterapije zahteva veliko znanja, volje in sodelovanja. Terapevtske smernice za posamezne bolezni ne upoštevajo polimorbidnosti in vodijo pri takšnih bolnikih v polifarmakoterapijo, če zdravnik v sodelovanju z

bolnikom ne določi prioritete in le najpomembnejših zdravil. Zdravniki družinske medicine imajo sedaj za takšne bolnike v farmacevtskih svetovalcih, ki so vključeni že v večini zdravstvenih domov, velikega zaveznika in pomočnika. Tudi v bolnišnicah se klinični farmacevti vse pogosteje vključujejo v obravnavo bolnikov.

Morda je elektronski recept, s katerim je sedaj tako enostavno podaljševati terapijo ne glede na število zdravil, zmanjšal zdravnikovo občutljivost za polifarmakoterapijo. Po drugi strani pa jo je z elektronsko podporo, ki je sedaj res že zelo napredovala, enostavneje zaznati. Aktualno terapijo se v e-Receptu zlahka prikaže na zaslonu in po potrebi natisne. Možen je vpogled v vsa zdravila, ki jih je prejel bolnik, seveda tudi vsa tista, ki so jih predpisali drugi zdravniki. Tako lahko zdravnik lažje preveri vsa bolnikova zdravila in se z njim in po potrebi tudi s svojci pogovori, katera so neobhodno potrebna, katera pa manj. Izбира bolnikov, ki potrebujejo poglobljeno obravnavo farmakoterapije, je s pomočjo kazalnikov, ki med drugim kažejo število bolnikov s polifarmakoterapijo in druga odstopanja od slovenskega povprečja, sedaj bistveno lažja. Z letom 2018 je v Sloveniji tudi povsem uveden program farmacevtskega svetovanja, s čimer je zdravniku družinske medicine omogočeno, da se glede optimiziranja farmakoterapije dodatno posvetuje. Za farmacevta svetovalca je najprimerneje, da mu zdravnik napoti bolnika, ne le kartoteke. Tako oba poznata bolnika in lahko tvornejše sodelujeta. Zato menimo, da imamo nekaj razlogov za optimizem, da se bo prikazan trend zadnjih let ne le ustavil, temveč pričel počasi obračati navzdol.

prim. mag. Jurij Fürst

Kazalniki predpisovanja zdravil za pediatrijo – prikaz primerov

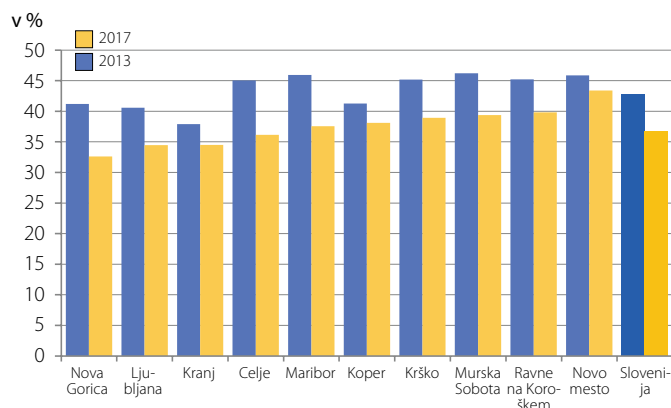
Na spletni strani ZZZS so dostopni kazalniki za področje pediatrije. Vključujejo pediatre in zdravnike splošne/družinske medicine, ki imajo 100 ali več opredeljenih oseb, starih do vključno 19 let. V vse analize so zajeti tudi osebni in beli, samoplačniški recepti. Kazalniki so prikazani po posameznih letih za obdobje zadnjih 5 let. Za vsa leta velja enotna metodologija, zato so podatki za enega zdravnika med leti primerljivi oziroma odražajo spremembe v zdravnikovem delu.¹

Kazalniki temeljijo na širokem naboru podatkov. Kažejo, kako se predpisovanje zdravil hitro spreminja. Izbrana sta dva primera kazalnikov na področju antibiotikov, ki to osvetljujejo. Podatki so prikazani po območnih enotah ZZZS (v nadaljevanju: OE) in za Slovenijo.

KK5p – delež prejemnikov sistemskih antibiotikov

Kazalnik je izračunan po formuli: Število prejemnikov sistemskih antibiotikov / Število prejemnikov receptov.

Slika 1 prikazuje delež prejemnikov sistemskih antibiotikov med vsemi prejemniki receptov po OE in v Sloveniji. Delež otrok, ki so prejeli vsaj en recept za sistemski antibiotik med vsemi prejemniki receptov, se je v obdobju zadnjih 5 let zmanjšal za 14 %, torej izboljšal. Tabela in slika kažeta, da je prišlo do zmanjšanja v vseh OE, a zelo raznoliko, npr. v OE Nova Gorica za 21 %, v OE Novo mesto pa le za 5 %.

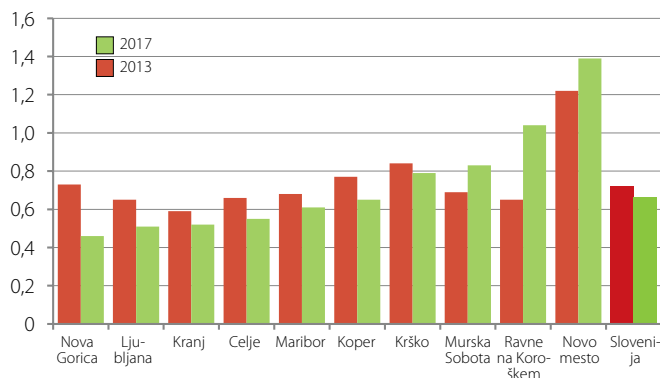

Slika 1. Kazalnik KK5p po območnih enotah ZZZS in v Sloveniji v letih 2013 in 2017.

KK9p – razmerje širokospektralnih in ozkospektralnih antibiotikov

Kazalnik je izračunan po formuli: Poraba širokospektralnih antibiotikov v DDD / Poraba ozkospektralnih antibiotikov v DDD.

Razdelitev antibiotikov je opisana v metodologiji na citirani spletni strani.¹ Večji količnik kaže večjo porabo širokospektralnih antibiotikov glede na ozkospektralne, torej slabši rezultat. Ta kazalnik kaže mnogo bolj raznoliko sliko kot prejšnji. Že leta 2013 so obstajale velike, dvakratne razlike v kazalniku med OE, ki so se v letu 2017 močno povečale in so sedaj kar trikratne. Medtem ko se je slovensko povprečje v obdobju 2013–2017 izboljšalo (za 8 %), se je v nekaterih OE (Novo mesto, Krško, Koper) močno poslabšalo (slika 2).

Slika 2. Kazalnik KK9p po območnih enotah ZZZS in v Sloveniji v letih 2013 in 2017.

Prikazana sta le dva od kazalnikov, ki so dosegljivi na spletni strani ZZZS. Že leta ugotavljamo velike razlike v predpisovanju med regijami, ki jih potrjujejo tudi prikazani podatki. Pričakovali bi, da se bodo velike razlike pričele zmanjševati, a prikazani primer (KK9p) kaže nasprotni trend. Prepričani smo, da lahko zdravniku prikaz kazalnikov v razmerju do slovenskega povprečja v obdobju 5 let nazorno odseva njegovo delo. Sledenje v prihodnjih letih pa mu bo pokazalo, ali so se njegova prizadevanja izkazala kot uspešna.

prim. mag. Jurij Fürst

¹ https://partner.zzzs.si/wps/portal/portal/aizv/zdravila_in_zivila_za_possebne_zdravstvene_namene/kakovost_predpisovanja_zdravil_v_druz_medicini.

Tehnično navodilo za spletni dostop zdravnika do kazalnikov kakovosti predpisovanja zdravil in podatkov o predpisovanju

Verzija 2.3, 12. 6. 2018

1. O informacijski rešitvi

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZZZS) z namenom spodbujanja učinkovitega predpisovanja zdravil zdravnikom splošne/družinske medicine in pediatrije zagotavlja spletni dostop do podatkov o kazalnikih predpisovanja zdravil in podatkov o predpisovanju zdravil.

2. Dostop do podatkov

Storitev je z uporabo spletnega brskalnika na voljo na spletnem naslovu: <https://kakovost.zzzs.si>

Zdravnik mora ob vstopu vpisati uporabniško ime in geslo (glej sliko 1).

V polje Uporabniško ime zdravnik vpiše številko zavarovanja iz svoje kartice zdravstvenega zavarovanja ali profesionalne kartice (slika 2). **POZOR: Če številka zavarovanja na začetku vsebuje ničlo, se ta ničla v polje Uporabniško ime ne vpiše.** V polje Geslo vpiše številko zdravnika in vpis podatkov potrdi s klikom na gumb »Prijava«.

Slika 1. Vstopna spletna stran.

Slika 2. Mesto, kjer je na kartici zdravstvenega zavarovanja izpisana številka zavarovanja.

Slika 3. Vmesna spletna stran.

ZZS Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Skupaj za zdravo prihodnost. Slovenija.pri - zbirka 03

Kazalniki kakovosti predpisovanja zdravil za zdravnike splošne/družinske medicine in pediatre ter podatki o predpisovanju zdravil

Kazalniki predpisovanja zdravil so izbrani podatki, ki delno osvetljujejo zdravnikovo delo na področju predpisovanja zdravil. Temeljijo na podatkih o izdanih zdravilih na recept. Čeprav so v e-receptu tudi podatki o predpisanih zdravilih, se v vseh kazalnikih upoštevajo le v lekarnah v Sloveniji izdana zdravila. Upoštevajo se recepti, ki jih je predpisal zdravnik vsem zavarovanim osebam, tako opredeljenim kot tistim, ki jih je predpisal kot nadomestni zdravnik, v dežurstvih, itd. Podatki o receptih se črpajo iz Baze receptov ZZS, kamor se stekajo vsi podatki o papirnatih in elektronskih receptih.

Podatki o zdravniku, izvajalcu in zaposlitvah se črpajo iz baze podatkov o izvajalcih (BPI) oz. po novem RIZDDZ – Register izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu). Če ima zdravnik več zaposlitev, se vsi recepti pripišejo osnovni zaposlitvi. Če osnovna zaposlitev ni v klinični praksi, se za analizo upošteva dopolnilna zaposlitev.

Splošna/družinska medicina

Pedriatrija

Podatki o predpisovanju zdravil

Več o kakovostnem predpisovanju zdravil | Vsebinska vprašanja | Diskusije
Copyright © 2017, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Če sta vpisana podatka ustrezna, se uporabniku prikaže vmesna spletna stran (slika 3).

Če zdravnik predpisuje recepte tako v splošni/družinski medicini, kot v pediatriji, sta na tej spletni strani prikazana zelena gumba »Splošna/družinska medicina« in »Pedriatrija«, s pomočjo katerih izbere, katere kazalnike želi pregledati. Če zdravnik predpisuje recepte samo v eni od teh dejavnosti, se mu prikaže le prvi ali drugi gumb. Za vse zdravnike so na voljo tudi podatki o predpisovanju zdravil, do katerih se pride s klikom na gumb »Podatki o predpisovanju zdravil«.

Slika 4. Spletna stran s prikazom kazalnikov splošne/družinske medicine (prikazan je samo del kazalnikov).

ZZS Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Skupaj za zdravo prihodnost. Slovenija.pri - zbirka 03

Kazalniki kakovosti predpisovanja zdravil za zdravnike splošne/družinske medicine

Pedriatrija **Odjava**

Zdravnik:
Izvajalec, kjer zdravnikova osnovna zaposlitev:

V orlepažu so prikazana slovenska povprečja
Vrednosti, označene z rdečo pisavo, so 20% slabše od slovenskega povprečja
Vrednosti, označene z zeleno pisavo, so 20% boljše od slovenskega povprečja

Količina in vrednost predpisanih zdravil	2012	2013	2014	2015	2016
KK1 - poraba zdravil na standardiziranega prejemnika	35 (179)	50 (169)	69 (175)	34 (159)	45 (163)
Podatek je izražen v DDD. Pri določeni populaciji prejemnikov zdravil sta upoštevana spol in starostna struktura prejemnikov.					
KK2 - povprečna vrednost DDD	0,37 (0,35)	0,40 (0,34)	0,37 (0,31)	0,44 (0,33)	0,46 (0,32)
Povprečna vrednost snote DDD vseh izdanih zdravil v avr Nižji rezultat od povprečja pomeni, da zdravnik predpisuje cenejša zdravila.					
Predpisovanje antibiotikov					
KK3 – prevalenca prejemnikov antibiotikov	238 (255)	283 (250)	271 (238)	289 (238)	313 (219)
Podatek kaže, koliko zavarovanih oseb na 1000 prejemnikov receptov je prejelo vsaj en recept antibiotika. Nižji rezultat od povprečja kaže na odgovorno predpisovanje antibiotikov, saj je antibiotik prejelo manj oseb od slovenskega povprečja.					

S klikom na enega od navedenih gumbov se uporabniku prikažejo podatki o kazalnikih oz. o predpisovanju. Primer kazalnikov za splošno/družinsko medicino je prikazan na sliki 4. Primer kazalnikov za pediatrijo je prikazan na sliki 5. Primer dostopa do podatkov o predpisovanju zdravil je prikazan na sliki 6.

Če zdravnik predpisuje zdravila v obeh dejavnostih, je na vrhu spletne strani, levo od gumba »Odjava« prikazan gumb za prehod v prikaz kazalnikov druge dejavnosti. Če so za zdravnika na voljo podatki o predpisovanju zdravil, je levo od gumba »Odjava« prikazan tudi gumb »Podatki o predpisovanju zdravil«.

Slika 5. Spletna stran s prikazom kazalnikov pediatrije (prikazan je samo del kazalnikov).

Slika 6. Spletna stran za dostop do letnih podatkov statistike predpisovanja zdravil.

Na dnu spletnih strani (glej sliko 7) je uporabniku na voljo povezava **Več o kakovostnem predpisovanju zdravil**, kjer je opisana metodologija izračuna kazalnikov in pojasnjeni podatki o predpisovanju zdravil. Povezava **Vsebinska vprašanja** uporabnika vodi v pripravo elektronskega sporočila z vsebinskimi vprašanji, ki bo poslano na naslov **kakovost@zzzs.si**. Povezava **Piškotki** pa uporabnika vodi na spletno stran, kjer je pojasnjeno nameščanje piškotkov.

3. Izhod

Za izhod iz spletnega prikaza naj uporabnik klikne na gumb »Odjava«, ki se nahaja na vrhu spletne strani ali naj zapre spletni brskalnik.

4. Pomoč

V primeru težav pri dostopu, naj se uporabnik obrne na najbližjo območno enoto ZZZS ali pošlje sporočilo na elektronski naslov **kakovost@zzzs.si**.

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Slika 7. Noga spletne strani prikaza kazalnikov.

Izdaja nove zloženke za paciente za promocijo farmacevtskega svetovanja v zdravstvenih domovih

Program farmacevtskega svetovanja v osnovnem zdravstvu se v Sloveniji postopoma širi in ga trenutno izvaja že 33 zdravstvenih domov, kjer deluje ambulanta farmacevta svetovalca:

1	Osnovno zdravstvo Gorenjske	18	Zdravstveni dom Murska Sobota
2	Zdravstveni dom Ljubljana	19	Zdravstveni dom Nova Gorica
3	Zdravstveni dom Ajdovščina	20	Zdravstveni dom Novo mesto
4	Zdravstveni dom Celje	21	Zdravstveni dom Ormož
5	Zdravstveni dom Cerknica	22	Zdravstveni dom Ptuj
6	Zdravstveni dom Črnomelj	23	Zdravstveni dom Sevnica
7	Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca	24	Zdravstveni dom Slovenska Bistrica
8	Zdravstveni dom dr. Julija Polca	25	Zdravstveni dom Slovenske Konjice
9	Zdravstveni dom Gornja Radgona	26	Zdravstveni dom Šentjur pri Celju
10	Zdravstveni dom Idrija	27	Zdravstveni dom Šmarje pri Jelšah
11	Zdravstveni dom Izola	28	Zdravstveni dom Tolmin
12	Zdravstveni dom Krško	29	Zdravstveni dom Trbovlje
13	Zdravstveni dom Lenart	30	Zdravstveni dom Trebnje
14	Zdravstveni dom Lendava	31	Zdravstveni dom Velenje
15	Zdravstveni dom Litija	32	Zdravstveni dom Vrhnika
16	Zdravstveni dom Ljutomer	33	Zdravstveni dom Žalec
17	Zdravstveni dom Logatec		

Zavedamo se, da lahko učinkoviteje preprečimo težave pacientov, povezane s sočasnim jemanjem 5 ali več zdravilnih učinkovin (polifarmakoterapija), tudi tako, da so pacienti dobro ozaveščeni glede

varne in pravilne rabe zdravil ter da se družinski zdravniki občasno poslužijo tudi dodatne strokovne pomoči farmacevta svetovalca, ki bo izvedel farmakoterapijski pregled pacienta, ki ima težave z zdravili. Za boljše poznavanje nalog tega našega novega strokovnega sodelavca v osnovnem zdravstvu smo v sodelovanju s Sekcijo kliničnih farmacevtov pri Slovenskem farmacevtskem društvu izdali novo zloženko »Kdo je farmacevt svetovalec?«.

Nova zloženka je namenjena zlasti kroničnim bolnikom, ki jemljejo 5 ali več zdravilnih učinkovin, oziroma tistim pacientom, ki jih lahko splošni oz. družinski zdravnik po novem napoti na farmakoterapijski pregled v ambulanto farmacevta svetovalca, ki deluje v zgoraj navedenih zdravstvenih domovih.

Zloženko smo v tiskani obliki v obdobju od 13. julija 2018 dalje dostavili po pošti vsem 33 zdravstvenim domovom, in sicer s ciljem, da jih splošni oz. družinski zdravniki in farmacevti svetovalci brezplačno posredujejo kroničnim bolnikom s polifarmakoterapijo.

Zloženka je uporabnikom dosegljiva tudi v elektronski obliki na spletni strani <http://www.zzzs.si/egradiva> (vrsta gradiv: »zbirka podatkov« in »zloženka«), od koder jo lahko uporabniki interneta tudi stiskajo. Pričakujemo, da bodo poslana gradiva zadostovala za obdobje 2–3 let (pri pošiljanju smo upoštevali tudi kriterij števila pacientov v vašem zdravstvenem domu, ki jemljejo več kot 5 zdravilnih učinkovin). Morebitne potrebe po dodatnih izvodih lahko sporočite v uredništvo izdaj Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, ga. Nataša Grosar, tel. 01 / 30 77 541, e- pošta: natasa.grosar@zzzs.si vsak delovni dan med 8. in 10. uro.

Damjan Kos

Sliki na naslednji strani: vsebina nove zloženke o farmacevtskem svetovanju v zdravstvenih domovih (prva in zadnja stran).

ZDRAVLJENJE V BOLNIŠNICI

Po odpustu iz bolnišnice lahko farmacevt svetovalec pregleda vaša zdravila ter vam razloži spremembe v zdravljenju z zdravili, do katerih je prišlo.

Vaše srečanje s farmacevtom svetovalcem

S farmacevtom svetovalcem se boste srečali v prostorih zdravstvenega doma. Morebitne spremembe vašega zdravljenja z zdravili bosta izvedla skupaj z vašim osebnim zdravnikom, ki bo prejel izvid farmacevta svetovalca.

Farmacevt svetovalec vam lahko svetuje, kako zdravila jemljete. Spremembe glede odmerka ali zamenjave zdravila bo predlagal osebnemu zdravniku v obliki izvida. Osební zdravnik bo odločil o smiselnosti predlaganih sprememb. Prosimo vas, da v kolikor ne morete obiskati farmacevta svetovalca v dogovorjenem času, o tem obvestite osebo, ki vas je na pregled naročila.

Izidal in založil: Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Miklošičeva cesta 24, Ljubljana v sodelovanju s Sekcijo kroničnih farmacevtov pri Slovenskem farmacevtskem inštitutu.
Oblikovanje: Aritmija d.o.o.
Tisk: Tokarna Starek d.o.o.
Ljubljana, julij 2018

Previdnejša z zdravili.
Za vaše zdravje gra.

Kdo je farmacevt svetovalec?

ZZZS Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
www.zzs.si

Farmacevt svetovalec je zdravstveni delavec in specialist za zdravljenje z zdravili, ki se je za svoje delo izobrazil v času specializacije in je vključen v stalno izobraževanje.

Farmacevt svetovalec sodeluje z vašim osebnim zdravnikom pri zdravljenju z zdravili, zlasti glede morebitnih neželenih učinkov in njihovega medsebojnega delovanja (interakcij). Timska obravnava vašega zdravljenja z zdravili bo boljša, če bo z zdravnikom sodeloval tudi farmacevt.

Za vam najbližjega farmacevta svetovalca povprašajte vodstvo najbližjega zdravstvenega doma ali ga poiščite na spletni strani.

Kdaj se bom srečal s farmacevtom svetovalcem?

S farmacevtom svetovalcem se boste srečali, ko bo potrebno mnenje specialista s področja zdravil glede vašega zdravljenja z zdravili.

Najprej boste obiskali osebnega zdravnika, da se boste z njim pogovorili o svojih težavah in o njihovem zdravljenju.

Vaš osebni zdravnik vas bo potem morda napotil k farmacevtu svetovalcu. Vsekakor pa ga lahko tudi sami povprašate o napotitvi, če želite več informacij o zdravilih, ki jih prejimate.

Nekaj primerov, kako vam lahko pomaga farmacevt svetovalec

KRONIČNE BOLEZNI

V primeru kronične bolezni se bo farmacevt svetovalec z vami pogovoril o zdravilih, ki jih jemljete in izdelal mnenje o varnosti in učinkovitosti vašega zdravljenja z zdravili. Mnenje bo poslal vašemu osebnemu zdravniku in z njim se bosta dogovorila o morebitnih spremembah vašega zdravljenja z zdravili. Vam pa bo že pri pogovoru svetoval, kako pravilno uporabljati zdravila (s hrano ali brez, pred spanjem, na tešče...).

Kronične bolezni so na primer astma, sladkorna bolezen, artritis in visok krvni tlak.

IMATE NEŽELENE UČINKE ZDRAVIL ALI SUMITE NANJE?

Če niste zadovoljni z vašim zdravljenjem z zdravili, ker menite, da se zaradi njih slabše počutite ali vam povzročajo kakršnekoli težave, bo farmacevt svetovalec lahko predlagal vašemu osebnemu zdravniku spremembe odmerka ali zdravila, o spremembah pa bo na koncu odločil vaš osebni zdravnik.

V primeru, da prejimate več zdravil, bo farmacevt svetovalec preveril, ali obstaja kakšno pomembno medsebojno delovanje zdravil in morda predlagal osebno zdravniku spremembe v terapiji.

To je še posebej pomembno, kadar prejimate 7 ali več zdravil. Farmacevt svetovalec najpogosteje predlaga spremembe pri zdravljenju za zdravljenje visokega krvnega tlaka, za bolečine, za lajšanje nekaterih želodčnih težav ter pri antidepresivih, antipsihotikih in uspavalih.

PREGLED VAŠIH ZDRAVIL

Kadar prejimate več zdravil daljše obdobje, je potrebno zdravila občasno preveriti. Farmacevt svetovalec lahko pregleda vaša zdravila in se z vami pogovori, kako zdravila delujejo.

Farmacevt svetovalec lahko prav tako izmeri vaš krvni tlak in svetuje določene preiskave vašemu zdravniku, ki so povezane z zdravili.

Umetne solze: nova omejitev predpisovanja

ZZZS je zaprosil Razširjeni strokovni kolegij za oftalmologijo za določitev nove omejitve predpisovanja za umetne solze. Ta je pripravil naslednji predlog, ki ga je Komisija za razvrščanje zdravil na liste sprejela in je pričel veljati 2. 7. 2018.

Nova omejitev predpisovanja se glasi:

»Le za zdravljenje:

1. *keratoconjunctivitis sicca s Schirmerjevnim testom ≤ 5 mm/5min in hkrati keratitisom (H19.3);*
2. *razjede/ulkusa roženice zaradi suhega očesa ali drugega vzroka (H16.0);*
3. *nevrotrofičnega keratokonjunktivitisa zaradi bolezni in po operacijah (H16.2);*
4. *po poškodbi ali operaciji roženice ali očesne površine (H16.0) do zacelitve.*«

Nova omejitev predpisovanja vsebuje natančnejša merila, obenem pa tudi MKB šifre diagnoz, kar bo zdravnikom olajšalo delo. Na V* listo so razvrščena naslednja zdravila, ki so tudi v prometu:

ATC	delovna šifra	Ime zdravila	Lista
S01XA20	052051	Artelac 3,2 mg/ml kapljice za oko razt. 10 ml <i>hipromeloza</i>	V*
S01XA20	052078	Artelac UNO 3,2 mg/ml kapljice za oko razt. 0,6 ml 30x <i>hipromeloza</i>	V*
S01XA20	087041	TEARS NATURALE II 1 mg/3 mg kapljice za oko razt. 15 ml <i>hipromeloza, dekstran</i>	V*
S01XA20	001953	LACRYVISC 3 mg/g gel za oko 10 g <i>karbomer</i>	V*

Nekatere umetne solze imajo pravni status medicinskega pripomočka, zato niso razvrščene na listo zdravil.

prim. mag. Jurij Fürst

Predpisovanje magistrálnih zdravil na recept v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja

V skladu s Pravili obveznega zdravstvenega zavarovanja ima zavarovana oseba pravico do magistrálnih zdravil na recept, ki jih Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZZVS) razvrsti na pozitivno ali vmesno listo, in magistrálnih zdravil, ki so navedena v Seznamu magistrálnih zdravil na recept, ki je priloga Pravil. Zdravnik mora navedena magistrálna zdravila tudi v e-receptu izpisati na zeleni receptni obrazec. Za vsa ostala magistrálna zdravila, ki niso pravica v skladu s Pravili pa zdravnik v e-receptu izbere beli receptni obrazec in je zavarovana oseba samoplačnik.

ZZVS bo jeseni postopoma začel z razvrščanjem različnih farmacevtskih oblik magistrálnih zdravil. 1. oktobra 2018 bo razvrščena na listo prva skupina: farmacevtske oblike za oko. Razvrščena bodo vsa magistrálna zdravila za oko, ki se na podlagi recepta zdravnika izdelujejo v lekarni, ker na trgu v Sloveniji ni industrijsko proizvedenega ali galenskega zdravila z enako ali primerljivo sestavo učinkovin in v primerljivi jakosti ali farmacevtski obliki. Nova ureditev prinaša pomenenje postopka razvrščanja z ostalimi zdravili, ki se razvrščajo na listo. Seznam je usklajen z Očesno kliniko UKC Ljubljana.

Magistrálna zdravila imajo določen naziv (ime) in nacionalni identifikator (delovno šifro). Olajšano bo tudi njihovo predpisovanje z e-receptom. Predpis razvrščenega magistrálnega zdravila bo povsem primerljiv predpisu industrijsko izdelanega zdravila. Zdravnik poišče v sistemu magistrálno zdravilo z nazivom ali pa uporabi v Centralno bazo zdravil (v nadaljevanju: CBZ) vneseno recepturo magistrálnega zdravila. Novost omogoča sledljivost porabe magistrálnih zdravil po zavarovanih osebah, farmacevtskih oblikah in farmakoloških skupinah, kar do sedaj ni bilo možno.

Če zdravnik želi predpisati na listo razvrščeno magistrálno zdravilo, na primer vitaminsko mazilo za oko, ga vpiše le s tem imenom, izpolni ostale rubrike e-recepta in ga pošlje v sistem. Lekarna bo

izdala vitaminsko mazilo za oko v standardni recepturi v tubi s 5 g mazila.

Do razvrstitve na listo, dokler nima magistrálno zdravilo v CBZ oznake P ali V, pa se morajo magistrálna zdravila kljub temu, da so nekatera že vnesena v CBZ, še vedno v e-receptu predpisovati tako, da zdravnik izpiše recepturo na zeleni receptni obrazec.

O razvrstitvi vsake nove skupine magistrálnih zdravil vas bomo obveščali preko novic v CBZ oziroma biltena Recept.

Na spletni CBZ je dodana hitra izbira za razvrščena magistrálna zdravila med vnaprej pripravljenimi seznamami zdravil (glej sliko). V tem seznamu so vidna le na listo razvrščena magistrálna zdravila.

S programskimi hišami je dogovorjeno, da bodo posodobile aplikacijo e-recept. Zato se je potrebno v primeru težav z dostopom do razvrščenih magistrálnih zdravil obrniti na svojo programsko hišo.

Opozorjamo, da naj zdravnik ob predpisu magistrálnega zdravila, ki je pravica na podlagi Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja, najprej preveri, če je razvrščeno na listo zdravil. S 1. 10. 2018 bodo razvrščena na listo zdravil le magistrálna zdravila za oko, edino dodatno razvrščeno zdravilo je Dexamethasone 1mg/ml Syrspend Pack 100 ml.

Če pomotoma predpišete na recept magistrálno zdravilo, ki je le zavedeno v CBZ, ni pa še razvrščeno na listo (P ali V), ga bo zavarovana oseba morala plačati.

Majda Povše
prim. mag. Jurij Fürst

Vnaprej pripravljene seznam zdravil:

- [Zdravila in živila za posebne zdravstvene namene, razvrščena na listo - EXCEL](#)
- [Zdravila razvrščena na seznam B - EXCEL](#)
- [Zdravila razvrščena na seznam A - EXCEL](#)
- [Medsebojno zamenljiva zdravila](#)
- [Seznam zdravil z navišjo priznano vrednostjo - terapevtske skupine zdravil - EXCEL](#)
- [Medsebojno zamenljiva zdravila z najvišjimi priznanimi vrednostmi - EXCEL](#)
- [Zdravila primerna za predpisovanje s splošnim imenom \(INN\)](#)
- [Živila za posebne zdravstvene namene, ki so razvrščena na listo](#)
- [Magistrálna zdravila, ki so razvrščena na listo](#)

Vsa zdravila v obliki Excel

Sestava zdravil v obliki Excel

Slika. Na vstopni spletni strani Centralne baze zdravil na naslovu <http://www.cbz.si> je skrajno spodaj dostopen seznam vseh magistrálnih zdravil, ki so razvrščena na listo.

Zdravila v obveznem zdravstvenem zavarovanju v letu 2017

Razvrščanje zdravil in živil

ZZSZ je v letu 2017 obravnaval 188 vlog in pobud. Na listo zdravil za predpisovanje na recept je bilo razvrščenih 28 novih zdravil (22 v letu 2016). Na seznam bolnišničnih zdravil sta bili razvrščeni 2 novi zdravili (6 v letu 2016), na seznam A pa 2 zdravili (1 v 2016). Razvrščeni sta bili 2 novi živila za posebne zdravstvene namene. 14 vlog je bilo negativno rešenih. Predlagatelji so se v 4 primerih pritožili na drugo stopnjo. Ministrstvo za zdravje je v dveh primerih pritožbo zavrnilo, dva pa vrnilo v ponovno odločanje.

Na pozitivno oz. vmesno listo so bila razvrščena naslednja nova zdravila: idebenon (Raxone), rifaksimim (Xifaxan), benfotiamin, piridoksin (Milgamma), vitamin B6 (Vitamin B6 Jenapharm), eftrenonakog alfa (Alprolix), humani koagulacijski faktor X (Coagadex), propranolol raztopina (Hemangiol), valsartan, sakubitril (Entresto), evolokumab (Repatha), alirokumab (Praluent), fosfomicin (Fosfomicina Kern Pharma), emtricitabin, alafenamidtenofovirat (Descovy),

emtricitabin/rilpivirin, alafenamidtenofovirat (Odefsey), emtricitabin, kobicistat, elvitegravir, alafenamidtenofovirat (Genvoya), sofosbuvir, velpatasvir (Epclusa), glekaprevir, pibrentasvir (Maviret), humani imunoglobulin proti hepatitisu B (Zutectra), trifluridin, tipiracil (Lonsurf), osimertinib (Tagrisso), venetoklaks (Venclyxto), icksazomib (Ninlaro), tofacitinib (Xeljanz), baricitinib (Olmiant), daklizumab (Zinbryta), iksekizumab (Taltz), febuksostat (Adenuric), ataluren (Translarna), umaklidinij (Incruse), nepafenak kapljice za oko (Nevanac) in antidot trientin (Trientine).

Seznam bolnišničnih zdravil (seznam B), ki so ločeno financirana bolnišnicam za uporabo v bolnišnični ali specialistični ambulantni dejavnosti, vsebuje 2 novi zdravili: nivolumab (Opdivo) in karfilzomib (Kyprolis). Na seznam A, ki vsebuje ločeno financirana zdravila za specialistično ambulantno in osnovno zdravstveno dejavnost, sta bili razvrščeni zdravili mepolizumab (Nucala) in reslizumab (Cinquaero).

Tabela 1. Zdravila, predpisana na recept v letih 2016 in 2017 z ustreznimi indeksi.

	2016		2017		2017/2016	
št. razvrščenih zdravil za ambulantno predpisovanje (št. učinkovin)	2.836	(694)	2.890	(723)	101,9	(104,2)
št. razvrščenih zdravil na pozitivni listi (št. učinkovin)	1.825	(495)	1.865	(516)	102,2	(104,2)
št. razvrščenih zdravil na vmesni listi (št. učinkovin)	1.011	(215)	1.025	(222)	101,4	(103,3)
št. predpisanih zdravil za ambulantno predpisovanje (št. učinkovin)	2.514	(674)	2.609	(699)	103,8	(103,7)
št. predpisanih zdravil na pozitivni listi (št. učinkovin)	1.600	(478)	1.678	(495)	104,9	(103,6)
št. predpisanih zdravil na vmesni listi (št. učinkovin)	914	(211)	931	(218)	101,9	(103,3)
skupno število predpisanih receptov v breme OZZ ¹	17.016.956		17.160.250		100,8	
št. receptov 1 s pozitivne liste (delež v %) ²	9.637.318	(56,6)	9.652.231	(56,2)	100,2	(99,3)
št. receptov 1 z vmesne liste (delež v %) ²	7.379.638	(43,4)	7.508.019	(43,8)	101,7	(100,9)
število receptov 1 na prebivalca ³	8,24		8,31		100,8	
št. pakiranj na prebivalca ³	19,29		19,23		99,7	
poraba zdravil (v definiranih dnevni odmerkih) ⁴	965.248.173		975.000.762		101,0	
celotni izdatki za zdravila na zeleni in beli recept ⁴ (v evrih)	466.721.020		484.201.148		103,7	
celotni izdatki za zdravila, izdana na zeleni recept (v evrih; OZZ in PZZ) ⁵	459.163.880		476.117.579		103,7	
izdatki obveznega zavarovanja za zdravila ⁵ (v evrih)	288.552.592		301.773.779		104,6	
izdatki za zdravila na zeleni recept na prebivalca (OZZ in PZZ) ³	222,44		230,44		103,6	
izdatki obveznega zavarovanja za zdravila na prebivalca ³	139,79		146,06		104,5	
povprečna vrednost Rp ¹ – s pozitivne liste ²	33,08		34,35		103,8	
– z vmesne liste	19,02		19,25		101,2	
celotni izdatki za magistralna zdravila, izdana na zeleni recept (v evrih; OZZ in PZZ) ⁵	7.589.014		7.798.602		101,9	
število zavarovancev, ki jim je bilo predpisano vsaj eno zdravilo na recept v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja	1.507.221		1.509.676		101,9	
število zavarovancev, ki jim je bil predpisan obnovljivi recept (delež zavarovancev v % glede na vse prejemnike zdravil)	562.786	(37,3)	590.587	(39,1)	101,9	(104,2)
število izdaj na obnovljivi recept ¹ (delež v % glede na vse recepte)	4.897.542	(28,8)	5.203.200	(30,3)	106,2	(105,2)

1) V preteklih letih so bile pri šteju receptov upoštevane tudi delne izdaje, zato je število receptov za leto 2016 manjše kot v poročilu za leto 2016; posledično so spremenjene vse vrednosti, povezane s številom receptov. Pri obnovljivih receptih pa so tako kot doslej pri šteju upoštevane tudi ponovitve.

2) Skupaj z magistralnimi zdravili.

3) Stanje prebivalcev na dan 1. 7. 2016 oziroma 1. 7. 2017.

4) Vrednost obveznega in prostovoljnega zavarovanja ter samoplačniških (belih) receptov.

5) Vrednost zdravil in lekarniške dejavnosti, izdanih v letu 2016 oziroma 2017.

6) Definirani dnevni odmerek (DDD po WHO) je za posamezno zdravilo v letu 2017 drugačen kot za leto 2016; podatek je izračunan na podlagi veljavnih DDD v letu 2017, zato se podatek za leto 2016 lahko razlikuje od podatka, objavljenega v poročilu za leto 2016.

Vir: ZZSZ, podatki iz baze receptov.

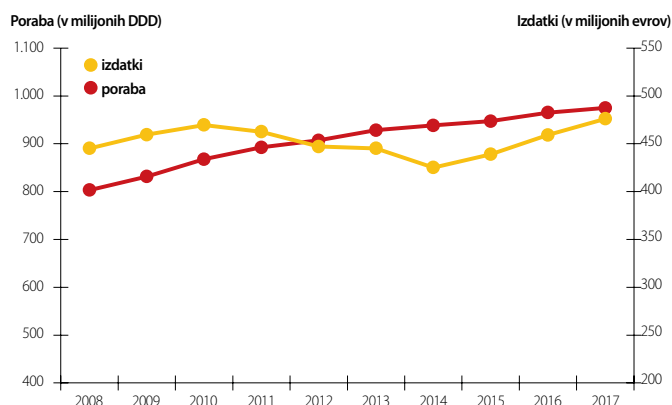
Izdatki za zdravila in živila iz obveznega zdravstvenega zavarovanja

Zdravila in živila na recept: podatki iz baze receptov

V tabeli 1 so prikazani izbrani podatki iz baze receptov o zdravilih in živilih, izdanih na recept v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja (v nadaljevanju: OZZ) v letih 2016 in 2017. Poraba zdravil, merjena v definiranih dnevni odmerkih (v nadaljevanju: DDD), se je zvišala za 1,0 %. V zadnjih petih letih se je poraba povečala povprečno za 1,5 % letno. Vsaj en zeleni recept je prejelo 1.509.676 (73,1 %) prebivalcev. Poraba zdravil na prejemnika receptov se je povečala za 0,8 %, v zadnjih 5 letih pa povprečno za 1,5 % letno. Skupni izdatki za zdravila in živila na zelene recepte (OZZ, dopolnilna zavarovanja in doplačila) so se povečali za 3,7 % na 476.117.579 evrov. Povprečna cena DDD se je z 0,48 evra povečala na 0,49 evra.

Delež obnovljivih receptov se je povečal s 28,8 % v letu 2016 na 30,3 % v letu 2017. Vsaj en obnovljivi recept je prejelo 39,1 % prejemnikov receptov.

Slika 1 kaže porabo zdravil na recept in skupne izdatke zanje od 2008 dalje.

Slika 1. Poraba zdravil na recepte v milijonih DDD in izdatki zanje (OZZ in doplačila) v milijonih evrov v obdobju 2008–2017.

Zdravila, živila, krvni pripravki in cepiva: finančni podatki ZZS

Glede na finančne podatke, ki zajemajo tudi plačila ZZS lekarnam v letu 2017, so znašali odhodki obveznega zdravstvenega zavarovanja za zdravila in živila v preteklem letu 311.978.317 evrov, kar predstavlja 11,6 % odhodkov ZZS. Odhodki za zdravila so se glede na predhodno leto povečali za 6,7 % in so bili 0,6 % nad rebalansom finančnega načrta. Petletno povprečje (2013–2017) nominalne rasti je znašalo 2,2 % letno, realne rasti pa 1,6 % letno. Izdatki obveznega zdravstvenega zavarovanja za razvrščena živila so znašali 1.254.993 evrov, kar je 4 % več kot v preteklem letu. V tabeli 2 so prikazani izdatki OZZ na področju zdravil, odšteta pa povračila na osnovi dogovorov s farmacevtskimi družbami. Izdatki OZZ za celotno področje zdravil, živil in cepiv so se povečali za 5,5 % oz. za 18,2 milijona evrov.

Tabela 2. Izdatki OZZ za zdravila in živila po načinih financiranja.

Način financiranja	2016	2017	Indeks 17/16	Razlika 17/16
Zdravila in živila na recept	292.452.341	311.978.317	106,7	19.525.976
Zdravila s seznama B	63.179.274	66.523.503	105,3	3.344.229
Zdravila s seznama A	17.593.071	19.587.022	111,3	1.993.952
Zdravila v centrih za odvisnosti	2.405.421	2.699.402	112,2	293.981
Izjemna povračila za zdravila in živila	2.788.426	2.443.205	87,6	-345.221
Krvni pripravki (pogodba z ZTM)	9.693.775	6.525.471	67,3	-3.168.304
Cepiva (pogodba z NIJZ)	5.754.000	5.834.083	101,4	80.083
SKUPAJ IZDATKI	393.866.307	415.591.004	105,5	21.724.697
Povračila farmacevtskih družb	5.257.022	8.798.715	167,4	3.541.693
IZDATKI OZZ (= izdatki – povračila)	388.609.285	406.792.289	104,7	18.183.004

Obvladovanje izdatkov za zdravila

ZZS sklepa za originalna zdravila krovne dogovore, s katerimi dosega povprečno 9 % nižje cene od najvišjih dovoljenih. ZZS sklepa tudi dogovore za vsako novo razvrščeno zdravilo in živilo ter za že razvrščena. V letu 2017 je bilo sklenjenih 19 aneksov h krovnim dogovorom. Sklenjenih je bilo 75 novih dogovorov za posamezna zdravila in živila in 92 aneksov.

V letu 2017 sta bili uvedeni 2 novi terapevtski skupini zdravil. Najvišje priznane vrednosti so se določale na 2 meseca. Seznam medsebojno zamenljivih zdravil z najvišjo priznano vrednostjo se je s 118 skupin zdravil povečal na 126 in vsebuje 996 zdravil (954 v letu 2016). Seznam terapevtskih skupin zdravil vsebuje 402 zdravili.

Podatki o zdravilih in živilih na recept

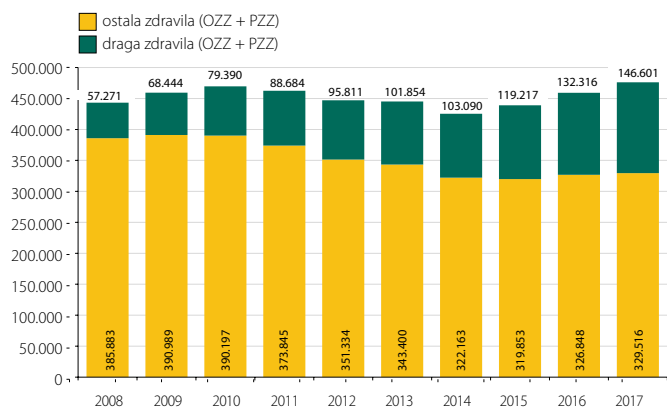
Podatki o zdravilih, prikazani v nadaljevanju, vsebujejo zelene recepte, izdane v slovenskih lekarnah v breme OZZ, ne vsebujejo pa belih – samoplačniških receptov, zdravil, porabljenih pri izvajalcih zdravstvenega varstva in nakupov zdravil v tujini.

Draga zdravila na recept (slika 2)

Poraba bioloških, tarčnih in drugih dragih zdravil na recept narašča. Če se jih opredeli po strošku zdravljenja, ki presega 2.000 evrov letno na osebo, je znašal njihov delež v letu 2017 30,8 %. Ta zdravila je v letu 2017 prejelo 18.493 zavarovanih oseb (v letu 2016 17.632 oseb), povprečen strošek dragih zdravil na osebo pa je znašal 7.927 evra (7.504 evre v letu 2016).

Lestvica po skupni vrednosti (tabela 3)

Tabela vsebuje prvih 50 zdravil, razporejenih po skupni vrednosti obveznega in dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj. Izdatki (vrednost) so se najbolj povečali za sekukinumab (Cosentyx), koagulacijske faktorje VIII in apiksaban (Eliquis). Rast vrednosti koagulacijskih faktorjev VIII je posledica razvrstitve na pozitivno listo, v tem primeru gre le za spremembo načina financiranja. Najbolj so se izdatki zmanjšali za salmeterol/flutikazon (Seretide), pregabalin (Lyrica in generiki) in imatinib (Glivec in generiki).

Slika 2. Celotni izdatki (OZZ in doplačila) za draga zdravila v tisočih evrov v obdobju 2008–2017.

Tabela 3. Lestvica zdravil po skupni vrednosti (OZZ in PZZ) v letu 2017*.

Mesto 2017	Mesto 2016	Splošno ime	Vrednost	Poraba	Indeks vrednosti	Indeks porabe
1	1	adalimumab	12.668.093	0,60	95	104
2	2	rivaroksaban	7.512.026	4,36	115	115
3	4	rosuvastatin	6.284.467	73,47	106	112
4	6	lenalidomid	6.107.459	0,04	112	105
5	33	koagulacijski faktorji VIII**	5.950.346	8,146	210	169
6	5	bisoprolol	5.909.426	23,80	104	103
7	11	dabigatran	5.520.460	3,00	124	124
8	3	pantoprazol	5.444.250	38,58	91	107
9	10	ustekinumab	4.846.616	0,30	105	116
10	7	perindopril	4.789.146	54,92	99	101
11	15	denozumab	4.726.794	6,47	120	120
12	8	insulin aspart, dvofazni	4.634.305	6,55	96	96
13	9	perindopril in indapamid	4.615.539	28,75	98	102
14	12	dalteparin	4.421.686	3,23	104	104
15	14	tramadol in paracetamol	4.357.042	8,71	105	102
16	84	sekukinumab	4.130.446	0,16	260	262
17	27	dimetilfumarat	4.039.223	0,16	127	127
18	17	paracetamol	4.006.653	6,69	104	105
19	13	etanercept	3.739.761	0,20	90	100
20	16	atorvastatin	3.723.883	36,61	95	99
21	26	fingolimod	3.704.602	0,09	116	115
22	19	formoterol in beklometazon	3.664.792	4,13	105	112
23	24	levodopa in benzerazid	3.583.935	1,27	111	104
24	28	enzalutamid	3.532.802	0,05	114	114
25	22	insulin aspart, hitrodelujoči	3.378.975	4,84	102	102
26	25	amoksicilin in klavulanska k.	3.268.325	4,21	102	102
27	30	tamsulozin in dutasterid	3.267.324	5,73	108	108
28	-	sofosbuvir in velpatasvir	3.145.858	0,01	-	-
29	32	naproksen	3.066.239	18,20	106	109
30	31	acetilsalicilna kislina	2.973.655	70,03	99	99
31	59	ibrutinib**	2.956.315	512	147	144
32	48	ruksolitinib**	2.938.944	967	133	120
33	38	golimumab	2.906.032	0,14	109	112
34	65	apiksaban	2.875.162	1,95	152	181
35	61	holekalciferol	2.864.489	45,10	146	117

36	41	pegfilgrastim	2.827.892	0,10	116	116
37	34	formoterol in budezonid	2.607.360	3,07	93	99
38	37	tiotropijev bromid	2.593.235	3,67	95	99
39	42	glatiramer acetat	2.580.555	0,10	108	101
40	39	metformin	2.578.119	23,61	103	102
41	18	salmeterol in flutikazon	2.528.681	3,40	67	89
42	21	imatinib**	2.522.046	1,965	76	105
43	29	duloksetin	2.475.903	6,29	80	105
44	43	mesalazin	2.425.180	2,71	103	104
45	68	natrijev metamizolat	2.422.121	2,39	131	140
46	36	rivastigmin	2.415.171	2,59	88	101
47	23	pregabalin	2.342.060	3,35	72	107
48	40	kvetiapin	2.339.244	3,03	95	103
49	47	natrijev levotiroksinat	2.309.813	17,82	104	103
50	49	perindopril in amlodipin	2.220.133	11,60	104	107

* Vrednost v evrih, poraba v DDD/1000 preb./dan.

** Poraba v številu pakiranj, ker ni določenega DDD.

Lestvica po porabi (tabela 4)

Po večletnem vodstvu acetilsalicilne kisline vodi sedaj rosuvastatin. Med prvimi 50 zdravili se je najbolj povečala poraba kombinacije perindopriila, amlodipina in indapamida, denozumaba in holekalciferola. Poraba pa se je najbolj zmanjšala enalaprilu, gestodenu z etinilestradiolom in enalaprilu s hidroklorotiazidom.

Tabela 4. Lestvica zdravil po porabi v letu 2017*.

Mesto 2017	Mesto 2016	Splošno ime	Poraba	Vrednost	Indeks vrednosti	Indeks porabe
1	2	rosuvastatin	73,47	6.284.467	112	106
2	1	acetilsalicilna kislina	70,03	2.973.655	99	99
3	3	perindopril	54,92	4.789.146	101	99
4	5	holekalciferol	45,10	2.864.489	117	146
5	4	ramipril	40,26	1.844.163	94	93
6	7	pantoprazol	38,58	5.444.250	107	91
7	6	atorvastatin	36,61	3.723.883	99	95
8	8	perindopril in indapamid	28,75	4.615.539	102	98
9	11	bisoprolol	23,80	5.909.426	103	104
10	12	metformin	23,61	2.578.119	102	103
11	10	amlodipin	22,44	1.600.318	97	101
12	9	enalapril	21,91	1.467.517	87	85
13	13	furosemid	19,11	1.620.506	102	104
14	15	naproksen	18,20	3.066.239	109	106
15	14	natrijev levotiroksinat	17,82	2.309.813	103	104
16	17	sertralin	15,66	1.069.816	103	102
17	16	escitalopram	15,38	1.769.257	100	100
18	20	gliklazid	14,83	1.706.315	106	100
19	19	lacidipin	14,42	1.927.324	101	101
20	21	laktuloza	14,13	1.154.082	102	102
21	22	esomeprazol	14,04	1.863.079	105	92
22	18	diklofenak	13,81	2.197.328	95	95
23	23	doksazosin	13,27	1.725.759	100	93
24	24	lerkanidipin	12,24	855.049	99	97
25	26	tamsulozin	12,17	1.480.629	99	98
26	25	valsartan	12,10	869.514	98	95
27	28	perindopril in amlodipin	11,60	2.220.133	107	104

28	27	omeprazol	11,17	1.150.121	92	76
29	29	drosiprenon in etinilestradiol	9,91	1.867.211	93	92
30	31	simvastatin	9,63	1.411.618	94	87
31	30	indapamid	9,48	2.015.036	91	95
32	32	zolpidem	9,38	1.318.256	95	95
33	34	telmisartan	9,10	923.620	100	95
34	33	losartan	8,89	766.731	95	91
35	35	tramadol in paracetamol	8,71	4.357.042	102	105
36	37	mometazon	7,69	881.461	101	104
37	38	fenoterol in ipratropijev bromid	7,61	1.607.283	101	102
38	36	varfarin	7,58	1.037.585	92	98
39	40	loratadin	6,97	901.179	100	99
40	44	nebivolol	6,76	993.315	105	105
41	45	paracetamol	6,69	4.006.653	105	104
42	42	nifedipin	6,64	962.090	100	91
43	41	insulin aspart, dvofazni	6,55	4.634.305	96	96
44	54	denozumab	6,47	4.726.794	120	120
45	39	enalapril in hidroklorotiazid	6,45	748.103	89	87
46	49	duloksetin	6,29	2.475.903	105	80
47	65	perindopril, amlodipin in indapamid	6,26	1.458.017	145	136
48	48	kandesartan	6,06	541.306	101	96
49	46	desloratadin	5,89	764.712	96	92
50	43	gestoden in etinilestradiol	5,83	627.360	88	87

* Vrednost v evrih, poraba v DDD/1000 prebivalcev/dan.

Lestvica zdravil z največjo rastjo izdatkov OZZ (tabela 5)

Prikazana so zdravila, za katera so se izdatki OZZ v letu 2017 najbolj povečali. Ker je delež OZZ v kritju zdravil 100 % (lista P100), 70 % (lista P70) ali 10 % (lista V), se ta lestvica razlikuje od ostalih, ki kažejo le skupne (OZZ in PZZ) izdatke. Med temi je 11 zdravil za zdravljenje raka, 2 za zdravljenje hepatitisa C, 2 za psorazio in 2 za multiplo sklerozo. Porast izdatkov za holekalciferol je predvsem posledica podražitve zdravila: poraba se je od leta 2014 povečala za polovico, izdatki pa kar za 3-krat. Ta tabela kaže, kako hitro se uvajajo nova zdravila. V letu 2016 je največje povečanje OZZ izdatkov doseglo zdravilo ibrutinib z 1,8 milijona evrov, tokratna rast sofosbuvira z veltapasvirom (Harvoni, za hepatitis C) pa je bistveno večja.

Tabela 5. Lestvica zdravil po rasti izdatkov OZZ v letu 2017 glede na 2016 (v evrih).

Me sto	Naziv	Skupna vrednost (OZZ + PZZ 2017)	Vrednost OZZ 2016	Vrednost OZZ 2017	Rast vrednosti OZZ 2017 – 2016
1	sofosbuvir in velpatasvir	3.145.858	-	3.145.858	3.145.858
2	koagulacijski faktorji VIII	5.950.346	2.836.339	5.950.346	3.114.007
3	sekukinumab	4.130.446	1.311.358	3.476.234	2.164.876
4	elbasvir in grazoprevir	1.325.869	-	1.325.869	1.325.869
5	osimertinib	1.325.458	-	1.325.458	1.325.458
6	ibrutinib	2.956.315	2.011.231	2.956.315	945.084
7	trametinib	938.139	36.076	938.139	902.063
8	dimetilfumarat	4.039.223	3.188.310	4.039.223	850.913
9	olaparib	1.296.999	516.162	1.296.999	780.837
10	krizotinib	1.897.890	1.146.550	1.897.890	751.340

11	dabrafenib	1.043.176	318.444	1.043.176	724.732
12	ruksolitinib	2.938.944	2.214.421	2.938.944	724.524
13	holekalciferol	2.864.489	1.453.698	2.126.170	672.471
14	trifluridin in tipiracil	641.482	-	641.482	641.482
15	lenalidomid	6.107.459	5.476.720	6.107.459	630.739
16	kobimetinib	676.716	99.823	676.716	576.894
17	iksekizumab	605.540	-	545.258	545.258
18	figolimod	3.704.602	3.195.478	3.704.602	509.125
19	treprostinil	1.460.531	547.887	1.022.372	474.486
20	enzalutamid	3.532.802	3.107.967	3.532.802	424.835

Pregled zdravil na ravni ATC 1

Tabela 6 kaže podatke o vrednosti in porabi zdravil na prvi anatomski ATC ravni. Ob skupnem 1-odstotnem povečanju porabe zdravil se je zmanjšala poraba skupin D, G in R. Primerjava podatkov v zadnjem 5-letnem obdobju (tabela 7) kaže, kako se poraba in izdatki po farmakoterapevtskih skupinah hitro spreminjajo.

Tabela 6. Poraba, celotna in OZZ vrednost receptov za zdravila na ravni ATC 1 v letu 2017 z ustreznimi indeksi glede na 2016 (vrednost v evrih, poraba v DDD/1000 preb./dan).

ATC	Naziv skupine	Poraba	Celotna vrednost	Vrednost OZZ	Indeks porabe	Indeks celotne vrednosti
A	Zdravila za bolezni prebavil in presnove	219,42	57.185.379	40.108.834	105	103
B	Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov	103,92	46.039.483	24.460.055	100	117
C	Zdravila za bolezni srca in ožilja	554,46	75.036.257	24.080.185	100	100,4
D	Zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva	0,95	6.534.914	4.694.198	98	98
G	Zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni	69,30	21.441.462	8.364.217	97	100
H	Hormonska zdravila za sist. zdravljenje – razen spolnih hor.	25,32	10.783.876	8.202.443	106	101
J	Zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij	15,01	26.936.237	24.025.567	101	92
L	Zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji	10,89	100.952.879	91.908.276	104	113
M	Zdravila za bolezni mišično-skeletnega sistema	60,19	16.179.460	3.301.531	102	105
N	Zdravila z delovanjem na živčevje	146,60	66.493.924	41.026.830	101	98
P	Antiparazitiki	0,29	539.169	472.720	103	103
R	Zdravila za bolezni dihal	72,83	25.064.901	16.420.361	99	94
S	Zdravila za bolezni čutil	13,28	8.348.143	4.366.969	101	104
V	Razna zdravila	0,38	6.733.484	3.367.806	102	111
Skupaj		1.292,85	468.269.567	294.799.991	101	104

Podatki po ATC skupinah

Podatki o zelenih receptih, izdani v lekarnah, so v tem poglavju prikazani na različnih ATC ravneh. Zajeta so vsa zdravila, ki presegajo vrednost 300.000 evrov, izjemoma pa tudi tista z nižjimi vrednostmi, kadar jo to smiselno zaradi boljšega vpogleda v porabo zdravil v posameznih farmakoterapevtskih skupinah.

Tabela 7. Poraba zdravil in njihova celotna vrednost na ravni ATC 1 v letih 2013 in 2017 z ustreznimi indeksi (vrednost v evrih, poraba v DDD/1000 preb./dan).

ATC	Naziv skupine	Poraba 2013	Poraba 2017	Indeks porabe	Vrednost 2013	Vrednost 2017	Indeks vrednosti
A	Zdravila za bolezni prebavil in presnove	181,45	219,42	121	49.464.310	57.185.379	116
B	Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov	93,86	103,92	111	28.326.454	46.039.483	163
C	Zdravila za bolezni srca in ožilja	545,06	554,46	102	99.911.987	75.036.257	75
D	Zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva	1,03	0,95	92	6.703.794	6.534.914	97
G	Zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni	93,52	69,30	74	21.979.367	21.441.462	98
H	Hormonska zdravila za sist. zdravljenje – razen spolnih hor.	21,40	25,32	118	8.785.369	10.783.876	123
J	Zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij	15,30	15,01	98	21.070.932	26.936.237	128
L	Zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji	10,81	10,89	101	73.999.161	100.952.879	136
M	Zdravila za bolezni mišično-skeletnega sistema	56,06	60,19	107	17.196.581	16.179.460	94
N	Zdravila z delovanjem na živčevje	136,83	146,60	107	71.174.182	66.493.924	93
P	Antiparazitiki	0,22	0,29	134	386.178	539.169	140
R	Zdravila za bolezni dihal	67,32	72,83	108	26.868.114	25.064.901	93
S	Zdravila za bolezni čutil	11,98	13,28	111	7.818.749	8.348.143	107
V	Razna zdravila	0,29	0,38	134	5.244.493	6.733.484	128
	Skupaj	1235,13	1.292,85	105	438.929.673	468.269.567	107

ATC A: Zdravila za bolezni prebavil in presnove (tabela 8)

Poraba zdravil za bolezni prebavil in presnove se je povečala za 5 %, stroški zanje pa za 3 %.

Na tabelo je prvič uvrščen mikonazol v obliki oralnega gela (A01AB). Zaviralci protonske črpalke so ena najpogosteje predpisanih zdravil, njihova poraba se povečuje. Nadaljuje se prestrukturiranje v prid pantoprazolu. Poraba metoklopramida in butilskopolamina se zmanjšuje. Primernejša alternativa slednjemu je mebeverin, razvrščen leta 2016, ki ima tako malo porabo, da ni vključen v tabelo. Je mišični relaksant, ki se uporablja za simptomatsko zdravljenje sindroma razdražljivega črevesa. Študije kažejo, da učinkovito zmanjšuje simptome ob ugodnem varnostnem profilu.

Poraba zdravil za zdravljenje sladkorne bolezni se je povečala za 2 %, izdatki pa za 4 %. Poraba dvofaznih insulinov se zadnja leta zmanjšuje, povečala pa se je poraba bazalnih analogov. Najbolj se je povečala poraba insulina degludeka, ki je postavljen v zadnjo linijo med bazalnimi insulini. Tudi kombinacija z liraglutidom, ki je prvič na tabeli, se vse bolj predpisuje. Močno se povečuje predpisovanje empagliflozina in dapagliflozina, zaviralcev natrijevega glukoznega prenašalca 2 (SGLT2) in njihovih kombinacij z metforminom. Povečuje tudi poraba agonistov receptorjev GLP1, vendar le na račun dulaglutida. Med vitamini in minerali izstopa le povečana poraba hokalcalciferola, izdatki zanj pa so se nesorazmerno povečali, ker mu je bila odobrena višja cena. Imigluceraza za zdravljenje Gaucherjeve bolezni, ki je v obliki infuzij, se na recept predpisuje za zdravljenje na domu.

Tabela 8. Poraba zdravil za bolezni prebavil in presnove, izdatki zanje, ustrezni indeksi na predhodno leto in povprečna cena enote (DDD ali pakiranja) zdravila (vrednost v evrih, poraba v DDD/1000 preb./dan).

ATC	Skupina/zdravilo	Poraba 2017	Vrednost 2017	Indeks porabe	Indeks vrednosti	Cena DDD
A	Zdravila za bolezni prebavil in presnove	219,42	57.185.379	105	103	0,35
A01A	Zdravila v zobozdravstvu	0,16	224.915	98	105	1,88
A01AB	Protimikrobne učinkovine in antiseptiki za lokalno oralno zdravljenje: mikonazol	0,16	187.638	98	107	1,56

A02	Zdravila za kislinsko pogojene bolezni	68,08	10.255.621	103	91	0,20
A02AH	Natrijev hidrogenkarbonat	0,35	724.291	111	105	2,72
A02BA	Antagonisti histaminskih rec. H2: ranitidin	3,09	872.187	105	107	0,37
A02BC	Zaviralci protonske črpalke	64,62	8.640.700	103	89	0,18
A02BC01	omeprazol	11,17	1.150.121	92	76	0,14
A02BC02	pantoprazol	38,58	5.444.250	107	91	0,19
A02BC03	lansoprazol	0,82	183.250	96	92	0,29
A02BC05	esomeprazol	14,04	1.863.079	105	92	0,18
A03	Zdravila za zdrav. gastroint. funkc. motenj	1,26	479.473	101	109	0,51
A03BB01	butilskopolamin	0,11	129.924	95	98	1,57
A03FA01	metoklopramid	0,63	168.020	96	96	0,35
A04	Antiemetiki in zdravila proti slabosti	0,05	431.416	89	96	11,73
A04AD12	aprepitant	0,02	243.332	97	97	18,69
A05	Zdravila za bolezni žolča in jeter: ursodeoksiholna kislina	0,59	367.097	112	111	0,82
A06	Odvajala	14,18	1.735.777	102	102	0,16
A06AD11	laktuloza	14,13	1.154.082	102	102	0,11
A06AD65	makrogol, kombinacije	0,06	551.286	104	104	12,85
A07E	Zdravila s protivnetnim delovanjem v črevesju	3,35	3.181.757	103	104	1,26
A07EA06	budezonid	0,20	524.634	105	104	3,52
A07EC02	mesalazin	2,71	2.425.180	104	103	1,19
A09AA02	encimska zdravila (lipaze, proteaze)	1,12	1.213.875	108	108	1,43
A10	Zdravila za zdravljenje diabetesa	80,66	31.419.241	102	104	0,52
A10A	Insulini in analogi	22,88	17.581.528	100	101	1,02
A10AB	Insulini in analogi s hitrim delovanjem	7,34	5.030.981	103	103	0,91
A10AB04	insulin lispro	1,43	963.990	110	110	0,89
A10AB05	insulin aspart	4,84	3.378.975	102	102	0,93
A10AB06	insulin glulizin	0,85	584.063	100	100	0,91

A10AC	insulini in analogi s srednje dolgim delovanjem	2,34	1.396.339	100	98	0,79
A10AD	insulini in analogi, dvofazni	8,84	6.204.316	96	96	0,93
A10AD01	humani insulin, dvofazni	0,42	254.281	88	87	0,79
A10AD04	insulin lispro, dvofazni	1,86	1.315.730	96	96	0,94
A10AD05	insulin aspart, dvofazni	6,55	4.634.305	96	96	0,94
A10AE	insulini in analogi z dolgotrajnim delovanjem	4,47	5.022.374	106	109	1,49
A10AE04	insulin glargin	2,38	2.129.369	105	92	1,19
A10AE05	insulin detemir	1,30	1.426.526	89	89	1,46
A10AE06	insulin degludek	0,64	939.737	131	131	1,95
A10AE56	insulin degludek in liraglutid	0,15	526.742	-	-	4,60
A10B	Antidiabetiki, brez inzulinov	57,79	13.837.714	103	107	0,32
A10BA02	metformin	23,61	2.578.119	102	103	0,14
A10BB	Sulfonilsečnine	22,96	3.064.903	101	97	0,18
A10BB07	glipezid	1,28	335.269	93	92	0,35
A10BB08	glitkvidon	2,77	746.445	99	99	0,36
A10BB09	glitklazid	14,83	1.706.315	106	100	0,15
A10BB12	glimepirid	3,79	246.539	91	84	0,09
A10BD	Kombinacije peroralnih antidiabetikov	5,16	2.739.532	110	113	0,70
A10BD02	metformin in glibenklamid	2,12	366.382	91	90	0,23
A10BD07	metformin in sitagliptin	1,36	1.102.535	111	104	1,07
A10BD08	metformin in vildagliptin	0,62	472.676	84	75	1,02
A10BD15	metformin in dapagliflozin	0,38	281.541	230	230	0,99
A10BD20	metformin in empagliflozin	0,51	363.853	514	514	0,94
A10BF	Zaviralci glukozidaze alfa: akarboza	0,29	139.496	87	80	0,63
A10BH	Zaviralci dipeptidil peptidaze 4 (DPP-4)	1,85	1.539.659	102	97	1,10
A10BH01	sitagliptin	0,96	773.237	106	98	1,07
A10BH05	linagliptin	0,73	640.551	109	109	1,16
A10BJ	Analogi glukagonu podobnega peptida-1 (GLP-1)	1,13	2.387.135	126	113	2,79
A10BJ01	eksenatid	0,18	399.272	81	78	2,90
A10BJ02	liraglutid	0,52	1.181.721	96	88	3,04
A10BJ05	dulaglutid	0,41	741.920	442	436	2,43
A10BK	Zaviralci natrijevih glukoznih koprenašalcev 2 (SGLT2)	1,65	1.195.716	157	157	0,96
A10BK01	dapagliflozin	0,59	443.363	136	136	0,99
A10BK03	empagliflozin	1,06	752.353	172	172	0,94
A11	Vitamini	46,95	3.807.460	116	125	0,11
A11CC03	alfakalcidol	1,27	534.109	88	87	0,56
A11CC04	kalcitriol	0,57	330.503	95	83	0,77
A11CC05	holekalciferol	45,10	2.864.489	117	146	0,08
A12	Minerali	2,97	1.210.184	100	115	0,54
A12AA04	kalcijev karbonat	2,90	875.012	101	122	0,40
A12BA	kalij*	63,062	281.615	97	100	5,31
A16	Druga zdravila za b. prebavil in presnove	0,01	2.717.984	109	105	433,88
A16AB02	imigluceraza	0,00	1.978.239	96	96	1.316,49
A16AX06	miglustat	0,00	361.035	96	75	186,87

* Poraba v št. pakiranju, ker ni določenega DDD

ATC B: Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov (tabela 9)

Poraba zdravil za bolezni krvi in krvotvornih organov je ostala na enaki ravni, stroški zanje pa so se povečali kar za 17 %. Močno se povečuje poraba novih peroralnih antikoagulacijskih zdravil. Med antiagregacijskimi zdravili se je povečala poraba ticagrelorja in klopidogrela. Poraba kombinacije dipiridamola z acetilsalicilno kislino se zmanjšuje, tako da je bil umaknjen s tabele. Poraba treprostnila, zdravila za zdravljenje pljučne arterijske hipertenzije, se je skoraj podvojila. Povečanje porabe koagulacijskih faktorjev za hemofilijo gre predvsem na račun nabave v lekarnah, ki nadomešča neposredno oskrbo iz Zavoda za transfuzijsko medicino. Poraba železa se je zmanjšala. Poraba kratkodelujočih epoetinov se zmanjšuje na račun dolgodelujočih.

Tabela 9. Poraba zdravil za bolezni krvi in krvotvornih organov, izdatki zanje, ustrezni indeksi na predhodno leto in povprečna cena enote (DDD ali pakiranja) zdravila (vrednost v evrih, poraba v DDD/1000 preb./dan).

ATC	Skupina/zdravilo	Poraba 2017	Vrednost 2017	Indeks porabe	Indeks vrednosti	Cena DDD
B	Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov	103,92	46.039.483	100	117	0,59
B01	Antitrombotiki	96,61	31.079.820	101	113	0,43
B01AA	Antagonisti vitamina K	8,04	1.128.531	93	98	0,19
B01AA03	varfarin	7,58	1.037.585	92	98	0,18
B01AB	Heparini	4,70	7.006.455	101	99	1,98
B01AB04	dalteparin	3,23	4.421.686	104	104	1,81
B01AB05	enoksaparin	0,54	805.938	107	107	1,98
B01AB06	nadroparin	0,92	1.778.832	87	87	2,55
B01AC	Zaviralci agregacije trombocitov brez heparina	74,50	6.864.025	99	110	0,12
B01AC04	klopidogrel	2,40	350.276	108	107	0,19
B01AC06	acetilsalicilna kislina 100 mg	70,03	2.973.655	99	99	0,06
B01AC21	treprostnilil	0,00	1.460.531	189	187	528,64
B01AC22	prasugrel	0,25	266.267	99	91	1,40
B01AC24	ticagrelor	0,87	1.358.579	108	108	2,07
B01AE	Zaviralci trombina direktni: dabigatran	3,00	5.520.460	124	124	2,44
B01AF	Direktni zaviralci faktorja Xa	6,31	10.387.188	129	123	2,18
B01AF01	rivaroksaban	4,36	7.512.026	115	115	2,29
B01AF02	apiksaban	1,95	2.875.162	181	152	1,95
B02	Antihemoragiki	0,11	9.743.881	158	152	122,39
B02BD02	koagulacijski faktor VIII*	8,146	5.950.346	169	210	730,46
B02BD04	koagulacijski faktor IX*	458	497.872	93	125	1.087,06
B02BX04	romiplostim	0,03	1.640.176	114	100	68,17
B02BX05	eltrombopag	0,03	1.615.668	111	106	66,96
B03	Zdravila za zdravljenje slabokrvnosti	7,21	5.157.271	92	94	0,95
B03A	Zdravila z železom	6,35	1.581.199	91	94	0,33
B03AA07	železov(II) sulfat	1,85	599.386	118	117	0,43
B03AB05	kompleks železovega(III) oksida s polimaltozo	3,55	661.057	84	87	0,25
B03AB09	železov(III) proteinsukcinilat	0,95	311.613	77	77	0,44
B03X	Epoetini	0,85	3.576.072	99	95	5,55
B03XA01	epoetin alfa, beta, theta	0,33	1.412.725	92	91	5,64
B03XA02	darbepoetin alfa	0,45	1.822.852	104	97	5,42
B03XA03	metoksipolietilenglikol – epoetin beta	0,08	340.495	110	100	5,90

* Poraba v št. pakiranju, ker ni določenega DDD

ATC C: Zdravila za bolezni srca in ožilja (tabela 10)

Izdatki za zdravila za bolezni srca in ožilja so ob enaki porabi ostali na enaki ravni kot leta 2016. Poraba antiaritmikov se zmanjšuje, zlasti dronedaron. Že več let zapored opozarjamo, da se poraba (cenejših) nitratov zmanjšuje na račun povečevanja (dražjih) alternativ, ki se pogosteje vpletajo v pomembne interakcije. Na tabelo je prvič postavljen adrenalin v obliki injekcij za samodajanje v primeru anafilaktične reakcije. Njegova poraba se je povečala kar za tretjino. Poraba diuretikov in večine antihipertenzivov ostaja na enaki ravni, le kombinacija perindopрила, amlodipina in indapamida je povečala prodajo za polovico. V lanskem letu je bila razvrščena kombinacija valsartana in sakubitrida za zdravljenje srčnega popuščanja, ki je v kratkem času dosegla pomembno prodajo. Na tabelo sta prvič uvrščena tudi evolokumab in alirokumab, novi biološki zdravili za zniževanje holesterola. Poraba statinov se je povečala za 5 %, in sicer le na račun rosuvastatina.

Tabela 10. Poraba zdravil za bolezni srca in ožilja, izdatki zanje, ustrezni indeksi glede na predhodno leto in povprečna cena enote (DDD) zdravila (vrednost v evrih, poraba v DDD/1000 preb./dan).

ATC	Skupina/zdravilo	Poraba 2017	Vrednost 2017	Indeks porabe	Indeks vrednosti	Cena DDD
C	Zdravila za bolezni srca in ožilja	554,46	75.036.257	100	100	0,18
C01	Zdravila za bolezni srca	19,92	7.044.148	95	99	0,47
C01A	Kardiotonični glikozidi: metildigoksin	1,97	314.043	93	108	0,21
C01B	Antiaritmiki, skupine I in III	3,98	960.515	97	99	0,32
C01BC03	propafenon	1,64	293.259	98	98	0,24
C01BD01	amiodaron	2,29	569.427	96	104	0,33
C01BD07	dronedaron	0,06	97.829	81	81	2,36
C01CA	Adrenergiki in dopaminergiki: adrenalin	0,00	244.731	138	161	84,71
C01DA	Organski nitriti	6,79	1.830.426	92	88	0,36
C01DA02	glicerilnitrat	4,58	1.556.997	92	87	0,45
C01DA14	izosorbidmononitrat	2,21	273.429	93	93	0,16
C01E	Druga zdravila za bolezni srca	7,17	3.694.432	98	101	0,68
C01EB15	trimetazidin	4,74	598.530	96	96	0,17
C01EB17	ivabradin	1,55	1.320.977	98	91	1,13
C01EB18	ranolazin	0,88	1.774.925	112	112	2,69
C02	Antihipertenzivi	14,99	3.186.293	100	101	0,28
C02CA04	doksazosin	13,27	1.725.759	100	93	0,17
C02KX01	bosentan	0,02	510.913	93	94	34,04
C02KX05	riociguat	0,01	583.724	165	173	58,84
C03	Diuretiki	35,16	6.264.964	98	99	0,24
C03BA11	indapamid	9,48	2.015.036	91	95	0,28
C03CA01	furosemid	19,11	1.620.506	102	104	0,11
C03CA04	torasemid	2,56	832.004	94	97	0,43
C03DA01	spironolakton	3,43	1.285.349	108	112	0,50
C03DA04	eplerenon	0,53	506.010	111	79	1,27
C07	Antagonisti adren. receptorjev beta	44,45	10.190.816	100	101	0,30
C07AA05	propranolol	0,86	314.091	103	104	0,49
C07AB02	metoprolol	4,26	625.288	91	109	0,19
C07AB07	bisoprolol	23,80	5.909.426	103	104	0,33
C07AB12	nebivolol	6,76	993.315	105	105	0,19
C07AG02	karvedilol	5,60	1.782.180	93	91	0,42
C08	Zaviralci kalcijevih kanalčkov	57,20	5.814.115	98	98	0,13
C08CA01	amlodipin	22,44	1.600.318	97	101	0,09

C08CA05	nifedipin	6,64	962.090	100	91	0,19
C08CA09	lacidipin	14,42	1.927.324	101	101	0,18
C08CA13	lerkanidipin	12,24	855.049	99	97	0,09
C09	Zdravila z delovanjem na RAS	250,37	28.323.107	98	101	0,15
C09A	Zaviralci ACE, enokomponentni	127,24	9.347.451	95	94	0,10
C09AA02	enalapril	21,91	1.467.517	87	85	0,09
C09AA04	perindopril	54,92	4.789.146	101	99	0,12
C09AA05	ramipril	40,26	1.844.163	94	93	0,06
C09AA09	fozinopril	2,85	301.920	90	89	0,14
C09AA10	trandolapril	3,30	382.442	90	86	0,15
C09AA15	zofenopril	1,15	365.183	91	92	0,42
C09B	Zaviralci ACE, kombinacije	62,27	10.389.712	104	102	0,22
C09BA02	enalapril in hidroklorotiazid	6,45	748.103	89	87	0,15
C09BA04	perindopril in indapamid	28,75	4.615.539	102	98	0,21
C09BA05	ramipril in hidroklorotiazid	4,63	466.994	94	94	0,13
C09BB04	perindopril in amlodipin	11,60	2.220.133	107	104	0,25
C09BB10	trandolapril in verapamil	1,31	361.576	90	91	0,37
C09BX01	perindopril, amlodipin in indapamid	6,26	1.458.017	145	136	0,31
C09C	Antagonisti AT II, enokomponentni	38,79	3.402.936	98	94	0,12
C09CA01	losartan	8,89	766.731	95	91	0,11
C09CA03	valsartan	12,10	869.514	98	95	0,10
C09CA04	irbesartan	2,64	301.766	93	92	0,15
C09CA06	kandesartan	6,06	541.306	101	96	0,12
C09CA07	telmisartan	9,10	923.620	100	95	0,13
C09D	Antagonisti AT II, kombinacije	22,07	5.183.008	101	118	0,31
C09DA01	losartan in hidroklorotiazid	5,33	666.871	96	88	0,17
C09DA03	valsartan in hidroklorotiazid	4,62	1.022.115	99	104	0,29
C09DA04	irbesartan in hidroklorotiazid	1,66	283.671	95	95	0,23
C09DA06	kandesartan in hidroklorotiazid	1,17	214.028	105	108	0,24
C09DA07	telmisartan in hidroklorotiazid	4,05	765.000	103	96	0,25
C09DB01	valsartan in amlodipin	1,32	276.318	104	103	0,28
C09DX01	valsartan, amlodipin in hidroklorotiazid	2,52	871.700	105	105	0,46
C09DX04	valsartan in sakubitrid	0,21	804.670	-	-	5,06
C10	Zdr. za sprem. ravni serumskih lipidov	132,38	14.212.814	106	102	0,14
C10AA	Zaviralci reduktaze HMG CoA	125,46	12.125.916	105	99	0,13
C10AA01	simvastatin	9,63	1.411.618	94	87	0,19
C10AA04	fluvastatin	3,57	429.500	92	93	0,16
C10AA05	atorvastatin	36,61	3.723.883	99	95	0,13
C10AA07	rosuvastatin	73,47	6.284.467	112	106	0,11
C10AB	Fibrati	3,76	766.500	110	110	0,27
C10AB05	fenofibrat	3,65	732.017	111	111	0,27
C10AX	Druga z. za sprem. ravni ser. lipidov	1,14	650.084	108	141	0,76
C10AX09	ezetimib	1,12	481.182	106	104	0,57
C10AX13	evolokumab	0,01	107.253	-	-	14,90
C10AX14	alirokumab	0,01	61.649	-	-	8,10
C10BA	Zaviralci reduktaze HMG-CoA, kombinacije	1,38	527.133	105	103	0,51
C10BA04	simvastatin in fenofibrat	1,12	331.651	107	106	0,39

ATC D: Zdravila za bolezni kože in podkožja (tabela 11)

Vrednost dermatoloških zdravil znaša skupaj z magistralnimi 14,3 milijona evrov. Vrednost magistralnih zdravil (7,8 milijona evrov) se je povečala za 2 %, industrijskih pa zmanjšala za 2 %. Poraba lokalnih antimikotikov in sistemskega terbinafina se je nekoliko zmanjšala, prav tako kortikosteroidnih mazil in kombinacij. Poraba zdravil za zdravljenje aken se je zmanjšala, prav tako tudi imunomodulatornih mazil. Na tabeli je prvič alitretinoin, sistemski retinoid za zdravljenje hudega kroničnega ekcema rok.

Tabela 11. Poraba zdravil za bolezni kože in podkožja, izdatki zanje, ustrežni indeksi glede na predhodno leto in povprečna cena enote (DDD ali pakiranja) zdravila (vrednost v evrih, poraba v DDD/1000 preb./dan).

ATC	Skupina/zdravilo	Poraba 2017	Vrednost 2017	Indeks porabe	Indeks vrednosti	Cena DDD
D	Zdravila za bolezni kože	0,95	6.534.914	98	98	9,08
D01	Antimikotiki za z. dermatoloških bolezni	0,71	1.528.326	98	97	2,84
D01A	Antimikotiki za lokalno zdravljenje*	249.637	1.223.995	97	98	4,90
D01AC01	klotrimazol*	121.642	556.040	100	100	4,57
D01AC02	mikonazol*	20.140	99.965	101	100	4,96
D01AE15	terbinafin*	99.031	524.083	97	99	5,29
D01B	Antimikotiki za sistemsko z. terbinafin	0,71	304.331	98	95	0,57
D05	Antipsoriatiki	0,04	1.266.227	100	97	37,89
D05AX52	kalciptriol in betametazon*	32.260	1.102.034	98	90	34,16
D06	Antibiotiki in kemoterapevtiki*	19.355	320.846	99	98	16,58
D06BB10	imikimod*	3.306	178.575	97	97	54,02
D07	Kortikosteroidi – dermatiki*	288.037	1.834.843	97	97	6,37
D07A	Kortikosteroidi, enokomponentna zdravila*	226.857	1.509.770	97	97	6,66
D07AB02	hidrokortizonbutirat*	41.630	170.726	96	100	4,10
D07AB10	alklometazon*	18.378	202.124	101	101	11,00
D07AC01	betametazon*	41.158	171.119	101	108	4,16
D07AC13	mometazon*	76.724	683.401	101	95	8,91
D07AC14	Metilprednizolonaceponat*	48.967	282.399	90	89	5,77
D07X	Kortikosteroidi, druge kombinacije*	61.180	325.074	96	100	5,31
D07XC01	betametazon in salicilna kislina*	61.180	325.074	96	100	5,31
D10	Zdravila za zdravljenje aken	0,18	621.301	96	98	4,51
D10AF01	klindamicin*	38.947	224.039	101	102	5,75
D10AX03	azelainska kislina*	14.259	97.561	94	89	6,84
D10BA01	izotretinoin	0,18	124.548	96	97	0,90
D11	Druga zdravila za zdr. bolezni kože	0,02	781.969	115	101	68,87
D11AH01	takrolimus*	5.557	155.710	96	96	28,02
D11AH02	pimekrolimus*	15.105	488.170	99	99	32,32
D11AH04	alitretinoin	0,02	138.088	115	114	12,16

* Poraba v št. pakiranj, ker ni določenega DDD

ATC G: Zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni (tabela 12)

Poraba zdravil iz te farmakološke skupine se je zmanjšala za 3 %, izdatki zanje pa so ostali enaki.

Poraba lokalnih antimikotikov se je zmanjšala. Poraba kontraceptivov je dosegla svoj vrh leta 2008, od takrat se zmanjšuje. Povečala se je le poraba dienogesta in etinilestradiola, poraba kontracepcijskega vaginalnega obročka je ostala enaka. Poraba testosterona se je povečala za 5 %. Poraba gestagenov se je zmanjšala zaradi motnje oskrbe trga z linestrenolom, povečanje dihydrosterona za 40 % gre verjetno na ta račun. Poraba antiandrogena ciproterona in kombinacije z etinilestradiolom se že več let znižuje. Poraba ulipristala se je povečala. Evropska agencija za zdravila je izdala opozorilo o njegovi hepatotoksičnosti in začasno prepovedala, da se uvaja novim bolnicam (1). Poraba urospazmolitikov se je povečala predvsem zaradi mirabegrona. Poraba kombinacije tamsulozina in solifenacina se je podvojila in je prvič v tabeli.

Tabela 12. Poraba zdravil za bolezni spolovil in sečil, izdatki zanje, ustrežni indeksi glede na predhodno leto in povprečna cena enote (DDD) zdravila (vrednost v evrih, poraba v DDD/1000 preb./dan).

ATC	Skupina/zdravilo	Poraba 2017	Vrednost 2017	Indeks porabe	Indeks vrednosti	Cena DDD
G	Zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni h.	69,30	21.441.462	97	100	0,41
G01	Ginekološka protimikrobna zdravila	0,94	681.913	98	91	0,96
G01AA10	klindamicin vaginalna krema	0,20	114.292	103	65	0,76
G01AF02	klotrimazol	0,27	269.346	92	93	1,31
G01AF04	mikonazol	0,42	152.607	102	105	0,48
G02	Druga ginekološka zdravila	2,75	887.098	100	115	0,43
G02BB01	vaginalni obroček z etonogestrelom, etinilestradiolom	2,68	871.027	100	117	0,43
G03	Spolni hormoni in z. za urav. delovanja spolovil	31,17	7.078.442	93	98	0,30
G03A	Hormonski sistemski kontraceptivi	25,19	4.232.099	94	94	0,22
G03AA10	gestoden in etinilestradiol	5,83	627.360	88	87	0,14
G03AA12	drosiprenon in etinilestradiol	9,91	1.867.211	93	92	0,25
G03AA15	klornadinon in etinilestradiol	1,72	253.463	99	99	0,20
G03AA16	dienogest in etinilestradiol	1,22	230.470	175	176	0,25
G03AB08	dienogest in estradiolvalerat	1,42	346.774	92	85	0,32
G03AC09	dezogestrel	3,45	702.219	93	96	0,27
G03B	Androgeni: testosteron	0,42	476.250	105	102	1,51
G03C	Estrogeni	1,23	556.561	102	114	0,60
G03CA03	estradiol	0,93	440.225	96	111	0,63
G03D	Gestageni	1,74	714.076	84	117	0,55
G03DA04	progesteron	0,47	364.626	102	142	1,03
G03DB01	dihydrosteron	1,10	274.543	140	143	0,33
G03F	Gestageni v kombinaciji z estrogeni	1,37	197.214	80	82	0,19
G03FA17	drosiprenon in estradiol	0,44	142.499	99	90	0,43
G03H	Antiandrogeni	0,81	235.346	82	70	0,38
G03HA01	ciproteron	0,28	189.253	77	73	0,91
G03X	Drugi spolni hormoni in z. za uravnavanje delovanja spolovil	0,27	617.301	104	118	3,08

G03XB02	ulipristal	0,16	569.109	123	123	4,68
G04	Zdravila za bolezni sečil	34,44	12.794.009	100	100	0,49
G04BD	Urospazmolitiki	6,21	4.229.788	102	96	0,90
G04BD07	tolterodin	0,23	242.196	91	97	1,41
G04BD08	solifenacin	2,43	684.603	101	91	0,37
G04BD09	tropium	0,27	699.013	97	89	3,45
G04BD10	darifenacin	0,84	338.364	89	53	0,53
G04BD11	fesoterodin	0,53	232.421	91	87	0,58
G04BD12	mirabegron	1,91	2.028.978	121	119	1,41
G04BE	Zdravila za zdravljenje erektilne disfunkcije	0,09	1.007.986	104	100	15,21
G04BE01	alprostadil	0,03	276.093	107	104	11,32
G04BE03	sildenafil	0,06	731.894	103	99	17,46
G04C	Z. za zdravljenje benigne hipertrofije prostate	28,14	7.556.235	100	103	0,36
G04CA	Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa	20,51	5.524.357	103	107	0,36
G04CA02	tamsulozin	12,17	1.480.629	99	98	0,16
G04CA03	terazosin	1,80	373.806	93	91	0,28
G04CA52	tamsulozin in dutasterid	5,73	3.267.324	108	108	0,76
G04CA53	tamsulozin in solifenacin	0,81	402.598	201	191	0,66
G04CB	Zaviralci testosteron-5-alfa reduktaze	7,64	2.031.878	93	93	0,35
G04CB01	finasterid	5,73	1.155.459	95	104	0,27
G04CB02	dutasterid	1,91	876.420	85	82	0,61

ATC H: Hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje (tabela 13)

Poraba hormonov in njihovih analogov se je povečala za 6 %, izdatki zanje pa za 1 %. Izstopa večja poraba lanreotida in teriparatida. V tabelo je dodan pasireotid, zdravilo za Cushingovo bolezen, katerega poraba se je močno povečala. Novo zdravilo na tabeli je tudi deksametazon, ki je sedaj na voljo tudi v večjih jakostih, primernih za onkološke bolnike, in ima zato bistveno večjo porabo.

Tabela 13. Poraba hormonskih zdravil za sistemsko zdravljenje, izdatki zanje, ustrezni indeksi glede na predhodno leto in povprečna cena enote (DDD) zdravila (vrednost v evrih, poraba v DDD/1000 preb./dan).

ATC	Skupina/zdravilo	Poraba 2017	Vrednost 2017	Indeks porabe	Indeks vrednosti	Cena DDD
H	Hormonska z. za sist. zdr. – razen spolnih h.	25,32	10.783.876	106	101	0,56
H01	Hipofizni in hipotalamični h. ter sorodna z.	0,63	5.643.612	102	102	11,88
H01AC01	somatropin	0,18	1.745.909	102	85	12,74
H01AX01	pegvisomant	0,01	432.638	114	103	60,21
H01BA02	dezmopresin	0,30	530.077	97	98	2,37
H01CB02	oktreotid	0,07	2.075.878	118	117	36,71
H01CB03	lanreotid	0,02	670.415	117	116	52,51
H01CB05	pasireotid	0,00	171.590	150	131	90,07
H02	Kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje	5,99	1.101.585	118	123	0,24
H02AB02	deksametazon	0,95	172.358	17.649	13.444	0,24
H02AB04	metilprednizolon	4,46	475.260	98	97	0,14
H02AB09	hidrokortizon	0,59	453.967	113	113	1,01
H03	Zdravila za bolezni ščitnice	18,43	2.401.663	103	104	0,17
H03AA01	natrijev levotiroksinat	17,82	2.309.813	103	104	0,17

H05	Zdravila za uravnavanje homeostaze kalcija	0,26	1.606.519	97	82	8,29
H05AA02	teriparatid	0,06	464.908	104	98	10,05
H05BX01	cinakalcet	0,12	699.101	100	65	7,96
H05BX02	parikalcitol	0,08	442.510	88	105	7,42

ATC J: Zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij (tabela 14)

Poraba antibiotikov za zdravljenje bakterijskih okužb (J01) se je po najnižji vrednosti v letu 2016 tokrat ponovno povečala za 1 %. Med penicilinskimi antibiotiki je najbolj zaskrbljujoča rast amoksicilina s klavulansko kislino za 2 %. Poraba antistafilkoknih penicilinov se je zmanjšala za 8 %, flukloksacilin pa je prvič na tabeli. Poraba cefalosporinov se je povečala na račun prve (cefadroksil) in druge (cefuroksim in cefprozil) generacije. Med makrolidi se je se je močno, kar za 27 %, povečala poraba klaritromicina. Poraba midekamicina (Macropen) in miokamicina (Macropen sirup), ki sta z vidika rezistence najprimernejša makrolida, je vsako leto manjša. Med kinoloni se je povečala le poraba respiratornih, zlasti levofloksacina. Kar za 30 % se je povečala poraba linezolid.

Poraba nitrofurantoina se je povečala, a na trgu ni vedno prisoten niti ne vedno v optimalni obliki s podaljšanim sproščanjem. Od leta 2017 je na listi za okužbe spodnjih sečil fosfomicin, ki je enostaven za jemanje, saj se daje v enem samem odmerku in je cenovno ugoden.

Poraba vseh antimikotikov razen pozakonazola se je zmanjšala. V zdravljenju okužbe s HIV prihaja do hitrih sprememb, nove kombinacije zamenjujejo starejše in posamezna zdravila. Izdatki za zdravila za hepatitis C so se v zadnjih letih hitro povečevali, leta 2016 dosegli vrh in se v lanskem letu nekoliko zmanjšali, a še vedno znašajo 7 milijonov evrov.

Tabela 14. Poraba zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij, izdatki zanje, ustrezni indeksi glede na predhodno leto in povprečna cena enote (DDD ali pakiranja) zdravila (vrednost v evrih, poraba v DDD/1000 preb./dan).

ATC	Skupina/zdravilo	Poraba 2017	Vrednost 2017	Indeks porabe	Indeks vrednosti	Cena DDD
J	Zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij	15,01	26.936.237	101	92	2,38
J01	Zdravila za sistemsko z. bakterijskih inf.	13,87	11.072.407	101	100	1,06
J01A	Tetraciklini: doksiciklin	0,42	79.916	99	116	0,25
J01C	Betalaktamski antibiotiki, penicilini	9,26	6.354.537	101	97	0,91
J01CA04	amoksicilin	3,38	1.390.223	105	98	0,55
J01CE02	fenoksimetilpenicilin	1,53	1.559.369	116	107	1,35
J01CF02	kloksacilin	0,08	75.968	74	74	1,21
J01CF05	flukloksacilin	0,06	60.651	145	144	1,42
J01CR02	amoksicilin s klavulansko kislino	4,21	3.268.325	102	102	1,03
J01D	Drugi betalaktamski a. (cefalosporini)	0,37	410.614	113	109	1,49
J01DC02	cefuroksim	0,26	182.776	116	112	0,94
J01DD08	cefiksime	0,05	122.233	112	114	2,97
J01EE01	sulfametoksazol in trimetoprim	0,68	577.617	92	92	1,13
J01FA	Makrolidni antibiotiki	1,44	955.342	107	100	0,88
J01FA09	klaritromicin	0,56	219.001	127	124	0,52
J01FA10	azitromicin	0,80	638.703	97	94	1,06

J01FF	Piranozidni antibiotiki: klindamicin	0,21	348.517	98	99	2,19
J01G	Aminoglikozidi: inhal. tobramicin	0,01	196.414	107	111	38,97
J01M	Kinolonske protimikrobne učinkovine	1,09	1.092.294	97	97	1,32
J01MA02	ciprofloksacin	0,70	771.335	97	97	1,46
J01MA06	norfloksacin	0,17	93.001	86	86	0,73
J01MA12	levofloksacin	0,12	65.777	112	110	0,74
J01MA14	moksifloksacin	0,11	162.181	102	99	2,01
J01X	Druge protimikrobne učinkovine	0,40	1.057.157	109	127	3,54
J01XE01	nitrofurantoin	0,39	736.475	108	138	2,52
J01XX08	linezolid	0,00	243.799	130	94	72,88
J02	Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	0,24	1.652.664	92	93	9,31
J02AC01	flukonazol	0,09	308.230	96	93	4,56
J02AC02	itakonazol	0,13	138.583	90	90	1,45
J02AC03	vorikonazol	0,00	114.543	69	46	50,19
J02AC04	pozakonazol	0,02	1.091.308	102	105	91,61
J05	Zdravila za sistemsko z. virusnih inf.	0,83	13.926.563	97	86	22,24
J05AB	Nukleozidi in nukleotidi (razen zav. rev. tr.)	0,23	1.302.608	100	98	7,65
J05AB01	aciclovir	0,02	154.631	101	99	9,59
J05AB11	valaciclovir	0,12	252.412	106	105	2,69
J05AB14	valganciclovir	0,03	492.885	118	98	25,42
J05AB15	brivudin	0,04	359.715	105	105	11,06
J05AE	Zaviralci proteaz	0,03	403.046	55	42	20,08
J05AE10	darunavir	0,02	303.446	55	51	20,04
J05AF	Zaviralci nukleozidne in nukleotidne rev. tr.	0,21	1.471.369	106	98	9,33
J05AF07	tenofovir	0,02	166.175	113	97	8,96
J05AF10	entekavir	0,17	1.231.840	107	99	9,71
J05AR	Zdravila za z. HIV infekcij, kombinacije	0,24	3.008.224	95	98	16,60
J05AR02	lamivudin in abakavir	0,05	447.701	63	59	10,93
J05AR03	tenofovir in emtricitabin	0,05	409.949	69	53	11,16
J05AR08	emtricitabin, tenofovir in rilpivirin	0,03	498.055	128	115	20,05
J05AR13	lamivudin, abakavir in dolutegravir	0,05	986.447	111	111	24,47
J05AR14	darunavir in kobicistat	0,01	140.173	-	-	16,06
J05AR17	emtricitabin in tenofovir	0,02	182.690	-	-	13,04
J05AR18	emtricitabin, tenofovir, elvitegravir in kobicistat	0,01	280.114	-	-	26,38
J05AX	Druga zdravila za sist. z. virusnih infekcij	0,08	7.554.280	106	83	130,12
J05AX08	raltegravir	0,03	416.281	104	97	18,11
J05AX12	dolutegravir	0,03	390.621	164	168	20,31
J05AX15	sofosbuvir	0,00	245.646	9	9	487,39
J05AX65	sofosbuvir in ledipasvir	0,00	1.071.547	32	32	546,71
J05AX67	ombitasvir, paritaprevir in ritonavir	0,00	881.055	44	42	425,22
J05AX68	elbasvir in grazoprevir	0,01	1.325.869	-	-	303,54
J05AX69	sofosbuvir in velpatasvir	0,01	3.145.858	-	-	645,70
J06BA01	humani imunoglobulini za sc. aplikacijo*	195	234.910	108	117	1.204,67

* Poraba v št. pakiranj, ker ni določenega DDD

ATC L: Zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji (tabela 15)

Poraba zdravil iz te ATC skupine se je povečala za 4 %, izdatki zanje pa za 13 %; povečanje znaša več kot 12 milijonov evrov. V tabelo so prvič vključena 4 nova draga zdravila. Poraba citostatikov, ki predstavljajo tretjino izdatkov te ATC skupine, se je povečala za 8 %, izdatki zanje pa za 21 %. Med citostatiki so prvič vključeni na tabelo trametinib in kobimetinib za melanom in trifluridin za raka debelega črevesa in danke. Povečala se je tudi poraba zdravil iz skupine L02, med njimi najbolj enzalutamida. Med kolonije spodbujajočimi faktorji se je najbolj povečala poraba pegfilgrastima. Poraba imunosupresivov se je povečala za 9 %, izdatki zanje pa za 13 %. Med njimi sta novi zdravili na tabeli apremilast in iksekizumab za psorizo. Med imunosupresivi najbolj izstopa veliko povečanje porabe sekukinumaba, tocilizumaba in pomalidomida.

Tabela 15. Poraba zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorjev, izdatki zanje, ustrezni indeksi glede na predhodno leto in povprečna cena enote (DDD ali pakiranja) zdravila (vrednost v evrih, poraba v DDD/1000 preb./dan).

ATC	Skupina/zdravilo	Poraba 2017	Vrednost 2017	Indeks porabe	Indeks vrednosti	Cena DDD
L	Z. z del. na novotvorbe in imunomodulatorji	10,89	100.952.879	104	113	12,29
L01	Z. z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)*	32.981	32.014.750	108	121	970,70
L01AX03	temozolomid*	4.013	635.906	116	117	154,99
L01BC06	kapecitabin*	6.492	577.473	96	96	88,95
L01BC59	trifluridin in tipiracil*	754	641.482	-	-	850,77
L01XE01	imatinib*	1.965	2.522.046	105	76	1.283,48
L01XE02	gefitinib*	217	491.416	140	140	2.264,59
L01XE03	erlotinib*	607	844.922	96	95	1.391,96
L01XE04	sunitinib*	711	1.713.658	116	93	2.410,21
L01XE05	sorafenib*	307	1.026.610	68	64	3.344,01
L01XE06	dasatinib*	94	344.881	58	53	3.668,95
L01XE08	nilotinib*	917	2.138.268	103	103	2.331,81
L01XE10	everolimus (Afinitor, Votubia)*	652	1.718.387	101	103	2.635,56
L01XE11	pazopanib*	712	901.336	87	89	1.265,92
L01XE13	afatinib*	239	400.506	95	95	1.675,76
L01XE15	vemurafenib*	636	998.842	82	58	1.570,51
L01XE16	krizotinib*	407	1.897.890	165	166	4.663,12
L01XE18	ruksolitinib*	967	2.938.944	120	133	3.039,24
L01XE21	regorafenib*	252	622.361	121	119	2.469,69
L01XE23	dabrafenib*	637	1.043.176	354	328	1.637,64
L01XE25	trametinib*	201	938.139	3350	2600	4.667,36
L01XE27	ibrutinib*	512	2.956.315	144	147	5.774,05
L01XE28	ceritinib*	92	541.202	354	309	5.882,63
L01XE31	nintedanib*	513	824.649	156	150	1.607,50
L01XE35	osimertinib*	267	1.325.458	-	-	4.964,26
L01XE38	kobimetinib*	119	676.716	744	678	5.686,69
L01XX05	hidroksikarbamid*	4.046	223.497	101	101	55,24
L01XX35	anagrelid*	2.203	871.518	92	89	395,61
L01XX43	vismodegib*	64	286.822	139	139	4.481,59
L01XX46	olaparib*	294	1.296.999	251	251	4.411,56
L02	Endokrino zdravljenje	4,93	8.248.198	102	107	2,22
L02AB01	megestrol	0,17	305.718	112	112	2,32

L02BA01	tamoksifen	1,08	290.642	102	102	0,36
L02BB03	bikalutamid	1,57	1.184.278	95	96	1,00
L02BB04	enzalutamid	0,05	3.532.802	114	114	97,20
L02BG03	anastrozol	0,66	209.549	104	104	0,42
L02BG04	letrozol	1,25	351.567	108	108	0,37
L02BG06	eksemestan	0,11	156.773	101	101	1,82
L02BX03	abirateron	0,03	2.216.868	103	106	95,10
L03	Zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti	0,57	10.572.760	91	98	24,48
L03AA	Kolonije spodbujajoči faktorji	0,15	4.021.699	113	112	35,65
L03AA02	filgrastim	0,02	578.801	108	103	38,67
L03AA13	pegfilgrastim	0,10	2.827.892	116	116	35,89
L03AA14	lipegfilgrastim	0,03	615.006	105	103	32,30
L03AB	Interferoni	0,33	3.970.506	82	83	16,18
L03AB05	interferon alfa-2b	0,04	437.113	105	114	13,98
L03AB07	interferon beta-1a	0,18	1.825.462	79	78	13,72
L03AB08	interferon beta-1b	0,08	1.333.607	78	80	22,63
L03AX	Drugi imunostimulansi: glatiramer acetat	0,10	2.580.555	101	108	34,98
L04	Imunosupresivi	5,39	50.117.171	109	113	12,34
L04AA06	mikofenolna kislina	0,52	1.531.683	107	108	3,94
L04AA13	leflunomid	0,45	631.293	106	100	1,85
L04AA18	everolimus (Certican)	0,04	271.243	96	103	9,53
L04AA27	fingolimod	0,09	3.704.602	115	116	51,99
L04AA31	teriflunomid	0,07	1.155.142	115	115	23,53
L04AA32	apremilast	0,02	412.130	3776	4277	28,10
L04AB01	etanercept	0,20	3.739.761	100	90	25,07
L04AB04	adalimumab	0,60	12.668.093	104	95	27,99
L04AB05	certolizumab pegol	0,07	1.317.156	103	103	26,74
L04AB06	golimumab	0,14	2.906.032	112	109	28,36
L04AC05	ustekinumab	0,30	4.846.616	116	105	21,78
L04AC07	tocilizumab	0,03	729.445	160	154	29,01
L04AC10	sekukinumab	0,16	4.130.446	262	260	34,67
L04AC13	iksekizumab	0,02	605.540	-	-	33,87
L04AD01	ciklosporin	0,14	532.205	95	98	5,11
L04AD02	takrolimus	0,29	1.754.933	124	125	8,01
L04AX01	azatioprim	0,44	219.827	104	99	0,66
L04AX02	talidomid	0,01	266.634	121	121	27,40
L04AX03	metotreksat	1,74	732.243	102	97	0,56
L04AX04	lenalidomid	0,04	6.107.459	105	112	188,30
L04AX05	pirfenidon	0,01	735.362	116	116	76,03
L04AX06	pomalidomid	0,00	845.331	157	151	322,89

* Poraba v št. pakiranju, ker ni določenega DDD

ATC M: Zdravila za bolezni mišično-skeletnega sistema (tabela 16)

Poraba nesteroidnih protivnetnih in protirevmatičnih zdravil se je povečala za 1 %, največjo rast pa beleži naproksen. Poraba zdravil za osteoporozo se je povečala na račun denosumaba in rizedrona. Na seznam je uvrščen ataluren, novo zdravilo za zdravljenje Duchennove mišične distrofije.

Tabela 16. Poraba zdravil za bolezni mišično-skeletnega sistema, izdatki zanje, ustrezni indeksi glede na predhodno leto in povprečna cena enote (DDD) zdravila (vrednost v evrih, poraba v DDD/1000 preb./dan).

ATC	Skupina/zdravilo	Poraba 2017	Vrednost 2017	Indeks porabe	Indeks vrednosti	Cena DDD
M	Z. za bolezni mišično-skeletnega sistema	60,19	16.179.460	102	105	0,36
M01A	Nesteroidna protivnetna in protirevmatična z.	43,54	8.309.356	101	97	0,25
M01AB05	diklofenak	13,81	2.197.328	95	95	0,21
M01AB08	etodolak	1,27	292.511	96	96	0,31
M01AC06	meloksikam	1,55	187.210	89	89	0,16
M01AE01	ibuprofen	4,16	1.118.451	101	99	0,36
M01AE02	naproksen	18,20	3.066.239	109	106	0,22
M01AE03	ketoprofen	1,43	286.784	92	94	0,27
M01AH05	etorikoksib	2,90	1.100.688	99	85	0,50
M03B	Mišični relaksanti z osrednjim delovanjem	1,21	535.435	103	118	0,59
M03BX01	baklofen	0,44	237.431	102	129	0,71
M03BX02	tizanidin	0,76	298.004	104	111	0,52
M04A	Zdravila za zdravljenje protina	3,26	835.539	107	105	0,34
M04AA01	alopurinol	3,24	815.141	106	102	0,33
M05B	Zdravila z učinkom na kosti	12,17	6.194.417	104	110	0,67
M05BA06	ibandronska kislina	2,22	309.406	91	88	0,18
M05BA07	rizedronska kislina	0,85	308.274	115	115	0,48
M05BB03	alendronska kislina in holekalciferol	2,33	638.573	93	93	0,36
M05BX04	denosumab	6,47	4.726.794	120	120	0,97
M09AX03	ataluren	0,00	304.712	-	-	2.527,98

ATC N: Zdravila z delovanjem na živčevje (tabela 17)

Skupina zdravil z delovanjem na živčevje vsebuje analgetike, nevrološka in psihiatrična zdravila. Poraba opioidov se je zmanjšala, povečala se je le kombinacija oksikodona z naloksonom in

tramadola s paracetamolom. Oksikodon z naloksonom je omejen le za bolnike, ki imajo ob opioidih zaprtje kljub odvajalom. Poraba hidromorfona se je zmanjšala za četrtno in je umaknjen s tabele. Zaradi vse manjše porabe je umaknjen tudi buprenorfin. Med drugimi analgetiki se je močno, kar za 40 %, povečala poraba metamizola. Med antipsihotiki izstopa le prepolovitev porabe flufenazina, ki je posledica motnje v oskrbi trga. Ziprazidon je bil zaradi vse manjše porabe umaknjen s tabele. Poraba vseh anksiolitikov, hipnotikov in sedativov se je zmanjšala, najbolj midazolama.

Poraba zdravil za multiplo sklerozo, ki so razpršena po več ATC skupinah, se je povečala za 10 % in je v letu 2017 znašala 18,5 milijona evrov. Po izdatkih vodi dimetilfumarat, sledita fingolimod in glatiramer.

Tabela 17. Poraba zdravil z delovanjem na živčevje, izdatki zanje, ustrezni indeksi glede na predhodno leto in povprečna cena enote (DDD) zdravila (vrednost v evrih, poraba v DDD/1000 preb./dan).

ATC	Skupina/zdravilo	Poraba 2017	Vrednost 2017	Indeks porabe	Indeks vrednosti	Cena DDD
N	Zdravila z delovanjem na živčevje	146,60	66.493.924	101	98	0,60
N01B	Lokalni anestetiki: lidokain*	19.821	259.281	100	101	13,08

N02	Analgetiki	21,68	15.449.896	104	104	0,94
N02A	Opioidi	11,84	8.216.641	99	99	0,92
N02AA01	morfin	0,09	190.456	96	90	2,86
N02AA05	oksikodon	0,19	356.119	91	81	2,44
N02AA55	oksikodon in nalokson	0,22	940.282	105	105	5,67
N02AB03	fentanil	0,62	948.235	91	88	2,02
N02AJ13	tramadol in paracetamol	8,71	4.357.042	102	105	0,66
N02AX02	tramadol	1,75	699.379	90	88	0,53
N02AX06	tapentadol	0,15	538.755	101	101	4,75
N02B	Drugi analgetiki in antipiretiki	9,08	6.428.774	112	113	0,94
N02BB02	natrijev metamizolat	2,39	2.422.121	140	131	1,34
N02BE01	paracetamol	6,69	4.006.653	105	104	0,79
N02C	Zdravila proti migreni	0,76	804.482	99	97	1,40
N02CC01	sumatriptan	0,55	481.845	100	98	1,17
N02CC06	eletriptan	0,09	150.122	99	97	2,17
N03	Antiepileptiki	11,67	8.586.353	104	94	0,98
N03AE01	klonazepam	0,29	238.902	107	105	1,11
N03AF01	karbamazepin	1,35	959.681	95	103	0,94
N03AF02	okskarbazepin	0,45	300.612	107	104	0,88
N03AG01	valprojska kislina	1,64	610.792	99	105	0,49
N03AX09	lamotrigin	1,44	1.196.519	104	103	1,10
N03AX11	topiramid	0,26	292.454	96	86	1,48
N03AX12	gabapentin	0,33	340.444	104	103	1,37
N03AX14	levetiracetam	1,94	1.180.931	106	111	0,81
N03AX16	pregabalin	3,35	2.342.060	107	72	0,93
N03AX18	lakoamid	0,26	835.162	121	121	4,27
N04	Antiparkinsoniki	4,31	6.514.284	100	96	2,00
N04AA02	biperiden	0,79	233.885	97	97	0,39
N04BA02	levodopa in zaviralec dekarboksilaze	1,27	3.583.935	104	111	3,75
N04BA03	levodopa, karbidopa in entakapon	0,48	708.430	103	72	1,94
N04BC04	ropinirol	0,73	360.335	99	98	0,66
N04BC05	pramipeksol	0,34	606.724	101	107	2,34
N04BC09	rotigotin	0,19	462.270	103	104	3,21
N04BD02	razagilin	0,36	438.286	99	56	1,60
N05A	Antipsihotiki	12,37	8.509.243	100	91	0,91
N05AA03	promazin	0,28	433.917	97	104	2,08
N05AB02	flufenazin	0,28	190.092	48	67	0,89
N05AD01	haloperidol	0,81	269.371	103	110	0,44
N05AH02	klozapin	0,81	583.947	101	129	0,96
N05AH03	olanzapin	3,15	744.791	102	77	0,31
N05AH04	kvetiapin	3,03	2.339.244	103	95	1,02
N05AL01	sulpirid	0,21	353.127	99	115	2,25
N05AL05	amisulprid	0,29	177.667	98	89	0,82
N05AX08	risperidon	1,44	858.300	102	100	0,79
N05AX12	aripiprazol	1,16	1.328.132	103	71	1,51
N05AX13	paliperidon	0,31	930.782	111	110	3,92
N05B	Anksiolitiki	13,71	2.592.537	95	98	0,25
N05BA01	diazepam	2,73	551.314	95	105	0,27
N05BA06	lorazepam	2,80	340.477	94	96	0,16
N05BA08	bromazepam	2,57	628.949	95	97	0,32
N05BA12	alprazolam	5,13	860.312	95	95	0,22
N05C	Hipnotiki in sedativi	10,44	2.301.766	95	98	0,29
N05CD08	midazolam	0,10	311.213	82	112	4,07
N05CF02	zolpidem	9,38	1.318.256	95	95	0,19
N05CM02	klometiazol	0,17	478.751	93	99	3,73
N06A	Antidepresivi	59,38	10.546.034	101	94	0,24

N06AB04	citalopram	1,65	233.931	93	92	0,19
N06AB05	paroksetin	5,51	853.811	100	99	0,21
N06AB06	sertralin	15,66	1.069.816	103	102	0,09
N06AB10	escitalopram	15,38	1.769.257	100	100	0,15
N06AX05	trazodon	1,18	500.172	111	111	0,56
N06AX11	mirtazapin	4,45	548.821	108	107	0,16
N06AX12	bupropion	1,15	971.071	93	93	1,11
N06AX14	tianeptin	0,83	403.608	95	95	0,64
N06AX16	venlafaksin	4,25	499.979	99	98	0,16
N06AX21	duloksetin	6,29	2.475.903	105	80	0,52
N06AX22	agomelatin	0,65	620.845	87	87	1,27
N06B	Psihostimulansi in učinkovine za ADHD	0,52	884.442	107	111	2,26
N06BA04	metilfenidat	0,41	329.123	112	110	1,06
N06BA09	atomoksetin	0,10	395.229	88	82	5,06
N06D	Zdravila za zdravljenje demence	7,53	4.854.234	103	92	0,85
N06DA02	donepezil	1,73	605.577	109	101	0,46
N06DA03	rivastigmin	2,59	2.415.171	101	88	1,24
N06DA04	galantamin	1,22	548.037	94	82	0,60
N06DX01	memantin	2,00	1.285.449	107	100	0,85
N07B	Zdravila za zdravljenje zasvojenosti	0,14	229.399	101	101	2,19
N07BB04	naltrekson	0,13	222.342	102	102	2,19
N07C	Zdravila proti vrtoglavici: betahistin	4,27	400.013	99	98	0,12
N07X	Druga zdravila z delovanjem na živčevje	0,38	5.188.973	122	124	18,28
N07XX04	natrijev oksibat	0,01	231.630	116	116	36,56
N07XX07	fampridin	0,16	681.665	114	117	5,75
N07XX09	dimetilfumarat	0,16	4.039.223	127	127	32,68

* Poraba v št. pakiranj, ker ni določenega DDD

ATC P: Antiparazitiki (tabela 18)

Izbor antiparazitikov je majhen, njihova poraba se je povečala za 3 %.

Tabela 18. Poraba antiparazitikov, izdatki zanje, ustrezni indeksi glede na predhodno leto in povprečna cena enote (DDD ali pakiranja) zdravila (vrednost v evrih, poraba v DDD/1000 preb./dan).

ATC	Skupina/zdravilo	Poraba 2017	Vrednost 2017	Indeks porabe	Indeks vrednosti	Cena DDD
P	Antiparazitiki	0,29	539.169	103	103	2,43
P01AB01	metronidazol	0,10	151.322	99	98	2,08
P02CA01	mebendazol	0,20	316.429	105	105	2,12
P03AC04	permetrin*	4.581	71.092	110	110	15,52

* Poraba v št. pakiranj, ker ni določenega DDD

ATC R: Zdravila za boleznih dihal (tabela 19)

Poraba zdravil za boleznih dihal se je zmanjšala za 1 %, izdatki zanje pa za 6 %. Konec novembra 2017 je bila uvedena terapevtska skupina inhalacijskih glukokortikoidov, katerih poraba je ostala enaka, stroški zanje pa so se znižali za 3 %. Povečala se je poraba ciklezonida, vseh ostalih zdravil pa zmanjšala. Poraba inhalacijskih adrenergikov z glukokortikoidi, za katere je bila prav tako določena terapevtska skupina zdravil, se je povečala za 2 %, izdatki zanje pa zmanjšali za 11 %. Medtem ko se je poraba salmeterola in flutikazona zmanjšala za 11 % (stroški zanj pa za tretjino), se je poraba vilanterola in flutikazonfuroata povečala za 17 %, stroški pa za 15 %. Za oceno vpliva uvedbe obeh terapevtskih skupin zdravil je še prezgodaj.

Poraba inhalacijskih adrenergikov z antiholinergiki se je povečala za 7 %, izdatki zanje pa za 16 %. Največjo rast je dosegla kombinacija olodaterola s tiotropijevim bromidom, ki je prvič v tabeli. Poraba sistemskih antihistaminikov se je zmanjšala za 2 %, omejitve predpisovanja zanje so bile ukinjene.

Tabela 19. Poraba zdravil za bolezni dihal, izdatki zanje, ustrezni indeksi glede na predhodno leto in povprečna cena enote (DDD) zdravila (vrednost v evrih, poraba v DDD/1000 preb./dan).

ATC	Skupina/zdravilo	Poraba 2017	Vrednost 2017	Indeks porabe	Indeks vrednosti	Cena DDD
R	Zdravila za bolezni dihal	72,83	25.064.901	99	94	0,46
R01	Zdravila za zdravljenje boleznih nosne sluznice	11,53	1.730.145	99	102	0,20
R01AD	Kortikosteroidi za nos	11,41	1.707.688	99	102	0,20
R01AD08	flutikazon	1,95	451.692	114	118	0,31
R01AD09	mometazon	7,69	881.461	101	104	0,15
R01AD12	flutikazonfuroat	1,25	251.134	74	77	0,27
R03	Zdravila za obstruktivne pljučne bolezni	42,33	20.594.641	100	93	0,65
R03AC	Bronhoselektivni agonisti adren. rec. beta-2	5,37	1.123.140	96	91	0,28
R03AC02	salbutamol	4,55	669.454	99	99	0,19
R03AC18	indakaterol	0,60	344.509	80	79	0,76
R03AK	Adrenergiki in glukokortikoidi	11,64	9.676.982	102	89	1,10
R03AK06	salmeterol in flutikazon	3,40	2.528.681	89	67	0,99
R03AK07	formoterol in budezonid	3,07	2.607.360	99	93	1,13
R03AK08	formoterol in beklometazon	4,13	3.664.792	112	105	1,18
R03AK10	vilanterol in flutikazonfuroat	1,03	876.149	117	115	1,13
R03AL	Adrenergiki v kombinaciji z antiholinergiki	9,59	3.668.921	107	116	0,51
R03AL01	fenoterol in ipratropijev bromid	7,61	1.607.283	101	102	0,28
R03AL03	vilanterol in umeklidinijev bromid	0,32	340.287	133	133	1,42
R03AL04	indakaterol in glikopironijev bromid	1,13	1.174.542	106	96	1,38
R03AL06	olodaterol in tiotropijev bromid	0,38	393.564	582	581	1,37
R03BA	Glukokortikoidi	6,59	2.104.550	100	97	0,42
R03BA05	flutikazon	2,38	1.013.900	92	90	0,57
R03BA07	mometazon	0,90	262.805	96	94	0,39
R03BA08	ciklezonid	2,73	653.638	112	111	0,32
R03BB	Antiholinergiki	4,50	3.122.964	99	96	0,92
R03BB04	tiotropijev bromid	3,67	2.593.235	99	95	0,94
R03BB06	glikopironijev bromid	0,63	412.386	89	89	0,87
R03D	Druga sistemska z. za obstruktivne pljučne b.	4,58	887.768	92	60	0,26
R03DC03	montelukast	3,61	750.379	93	58	0,28
R06	Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje	18,89	2.504.031	98	96	0,18
R06AE07	cetirizin	2,11	322.664	97	96	0,20
R06AE09	levocetirizin	1,74	277.142	94	95	0,21
R06AX13	loratadin	6,97	901.179	100	99	0,17
R06AX26	feksofenadin	1,90	156.660	97	105	0,11
R06AX27	dezloratadin	5,89	764.712	96	92	0,17

ATC S: Zdravila za bolezni čutil (tabela 20)

Poraba topičnih antibiotikov in kombinacij se je povečala za 1 %, izdatki zanje pa za 2 %. Med protivnetnimi zdravili se je povečala poraba deksametazona. Poraba zdravil za glavkom se je povečala za 1 %. Najbolj se je povečala poraba kombinacije brinzolamida in brimonidina in poraba tafluprosta, ki sta prvič na tabeli. Izdatki za umetne solze že vrsto let naraščajo.

Tabela 20. Poraba zdravil za bolezni čutil, izdatki zanje, ustrezni indeksi glede na predhodno leto in povprečna cena enote (DDD) zdravila (vrednost v evrih, poraba v DDD/1000 preb./dan).

ATC	Skupina/zdravilo	Poraba 2017	Vrednost 2017	Indeks porabe	Indeks vrednosti	Cena DDD
S	Zdravila za bolezni čutil	13,28	8.348.143	101	104	0,83
S01A	Zdravila za preprečevanje in zdravljenje infekcij	213.017	1.028.567	101	102	4,83
S01AA12	tobramicin	153.091	681.136	98	98	4,45
S01AX13	ciprofloksacin	38.352	202.054	105	105	5,27
S01B	Protivnetna zdravila	83.071	605.877	106	117	7,29
S01BA01	deksametazon	50.969	323.620	107	114	6,35
S01BA14	loteprednol	13.729	115.702	100	100	8,43
S01C	Kombinacije: deksametazon in protimikrobna z.	150.548	663.001	98	98	4,40
S01E	Zdravila za zdravljenje glavkoma	13,28	3.806.838	101	99	0,38
S01EC	Zaviralci karboanhidraze	1,59	472.767	115	123	0,40
S01EC04	brinzolamid	1,12	277.779	88	87	0,33
S01EC54	brinzolamid in brimonidin	0,35	130.473	672	664	0,50
S01ED	Zaviralci adrenergičnih receptorjev beta	5,87	1.950.204	98	96	0,44
S01ED01	timolol	0,79	192.654	92	92	0,32
S01ED51	timolol, kombinacije	4,82	1.707.923	100	97	0,47
S01EE	Analogi prostaglandina	5,61	1.343.635	101	98	0,32
S01EE01	latanoprost	3,88	803.426	105	102	0,27
S01EE03	bimatoprost	0,51	178.235	86	78	0,46
S01EE04	travoprost	0,82	207.745	85	84	0,34
S01EE05	tafluprost	0,40	154.229	152	146	0,51
S01G	Dekongestivi in protialergijska zdravila	64.779	534.365	91	92	8,25
S01GX08	ketotifen	25.039	216.056	94	95	8,63
S01GX09	olopatadin	36.826	287.903	90	90	7,82
S01X	Druga zdravila: umetne solze	197.223	1.636.451	111	115	8,30

ATC V: Razna zdravila (tabela 21)

Ta skupina vsebuje raznovrstna zdravila in živila. Poraba alergenskih ekstraktov se je bistveno povečala zaradi pomanjkanja na trgu v letu 2016. Poraba deferasiroksa se je povečala kar za petino. Poraba obeh fosfatnih vezalcev se je povečala, izdatki za sevelamer pa so se zmanjšali. Poraba razvrščenih živil za posebne zdravstvene namene (osnovna hranila), se je zmanjšala za 6 %, izdatki zanje pa povečali za 8 %. Najbolj se je povečala poraba mlečnih nadomestkov.

Tabela 21. Poraba raznih zdravil, izdatki zanje, ustrežni indeksi glede na predhodno leto in povprečna cena enote (DDD ali enote) zdravila (vrednost v evrih, poraba v DDD/1000 preb./dan).

ATC	Skupina/zdravilo	Poraba 2017	Vrednost 2017	Indeks porabe	Indeks vrednosti	Cena DDD oziroma enote
V	Razna zdravila	0,38	6.733.484	102	111	23,45
V01AA	Alergenski ekstrakti*	3.857	558.557	264	248	144
V01AA02	cvetni prah trav*	1.477	151.623	202	208	102,66
V01AA20	razni alergenski ekstrakti*	1.592	216.761	677	668	136,16
V03AC03	Kelati: deferasiroks*	1.624	1.079.679	122	121	664,83
V03AE	Z. za zdravljenje hiperkalemije in hiperfosfatemije	0,38	1.061.966	102	89	3,70
V03AE02	sevelamer	0,28	715.878	110	81	3,39
V03AE03	lantanol karbonat	0,04	247.649	109	110	7,42
V06	Osnovna hranila*	679.599	3.978.578	94	108	5,85
V06C	Hranila za otroke*	53.895	750.287	108	97	13,92
V06CA	Hranila brez fenilalanina*	5137	566.491	106	92	110,28
V06D	Druga hranila*	625.704	3.228.291	93	111	5,16
V06DB	Maščobe, ogljikovi h., proteini, minerali in vitamini*	608.309	2.873.772	93	111	4,72
V06DF	Mlečni nadomestki*	16.762	325.019	110	103	19,39

* Poraba v št. pakiranj, ker ni določenega DDD

Zdravila s seznama B (tabela 22)

V tabeli 22 so prikazana zdravila s seznama bolnišničnih zdravil (seznam B), ki so imela vrednost več kot 300.000 evrov. Njihova skupna poraba se je povečala za 11 %, celotna vrednost pa za 7 %. Onkolo-

Tabela 22. Zdravila s seznama B, razvrščena po celotni (OZZ in PZZ) vrednosti v evrih, njihova poraba v letu 2017 v številu pakiranj, ustrežni indeksi glede na predhodno leto in povprečna cena pakiranja v evrih.

ATC	Splošno ime	Lastniško ime	Celotna vrednost	OZZ vrednost	Število pakiranj	Indeks celotne vrednosti	Indeks št. pakiranj	Povprečna cena pakiranja
S01LA05	afibercept	9.389.171	7.853.837	15.145	143	157	620	
L01XC02	rituksimab	5.953.932	5.515.004	5.580	87	87	1.067	
S01LA04	ranibizumab	5.835.085	4.916.675	10.091	87	97	578	
L04AB02	infliksimumab	5.254.312	4.428.513	17.672	74	109	297	
L01XC07	bevacizumab	4.239.869	4.234.554	4.330	88	87	979	
L01XC18	pembrolizumab	3.821.363	3.820.345	2.388	153	157	1.601	
L04AA25	ekulizumab	3.721.741	3.251.720	810	111	114	4.595	
L01XC03	trastuzumab	2.362.359	2.362.002	4.421	86	89	534	
L04AC07	tocilizumab	2.299.938	1.862.292	5.295	99	109	434	
L01BA04	pemetreksed	2.242.881	2.242.881	3.868	98	99	580	
L01XC13	pertuzumab	2.224.809	2.224.809	815	151	151	2.730	
L04AA33	vedolizumab	2.035.579	1.674.807	946	485	511	2.153	
L01XX32	bortezomib	1.941.538	1.915.613	2.750	82	103	706	
L04AA23	natalizumab	1.774.036	1.753.855	1.073	106	106	1.653	
A16AB03	agalidaza alfa	1.591.798	1.274.558	878	103	102	1.813	
A16AB04	agalidaza beta	1.507.381	1.243.139	405	98	99	3.722	
L01XC17	nivolumab	1.404.035	1.404.035	1.278	-	-	1.099	
L01BC07	azacitidin	1.328.646	1.310.882	3.648	95	94	364	
L01XC06	cetuksimab	1.321.538	1.321.393	1.969	73	74	671	
L01XC08	panitumumab	1.041.061	1.041.061	2.588	117	117	402	
B02BD08	eptakog alfa (aktivirani)	989.528	837.202	677	85	100	1.462	
V10XX03	[223Ra]radijev diklorid	923.471	923.471	209	147	147	4.419	
L04AA34	alemtuzumab	807.722	800.763	116	181	181	6.963	
L01XC14	trastuzumab emtanzin	705.715	705.715	425	198	202	1.661	
A16AB08	galsulfaza	642.477	642.477	476	97	103	1.350	

ška zdravila so največja skupina na seznamu B, izdatki zanje so znašali 33 milijonov oziroma 45 % vseh in so se povečali za 5 %, poraba pa za 2 %. Sledijo biološka zdravila za zdravljenje bolezni mrežnice z vrednostjo 15,6 milijona, katerih poraba se je povečala za 27 %. Tretje področje so biološka zdravila v revmatologiji, dermatologiji in gastroenterologiji, katerih poraba se je povečala za 9 %, izdatki zanje (8 milijonov) pa so se predvsem na račun infliksimuma zmanjšali za 19 %.

Tabela kaže veliko dinamiko: poraba in stroški za nekatera zdravila so se močno povečali, pri drugih se je cena zmanjšala zaradi padca patentne zaščite in prihoda konkurence. Poraba trastuzumaba se je v veliki meri preusmerila v ambulantno področje s subkutano obliko zdravila.

Zdravila s seznama A (tabela 23)

V tabeli 23 so prikazana zdravila s seznama ampuliranih in drugih zdravil za ambulantno zdravljenje v okviru ločeno zaračunljivega materiala (seznam A), ki so imela vrednost več kot 100.000 evrov. Vrednost zdravil s seznama A se je povečala za 47 %, poraba pa kar za 90 %. Po vrednosti so najpomembnejša onkološka zdravila, ki predstavljajo 45 % delež v seznamu A. Stroški za subkutane oblike trastuzumaba, rituksimuma in zdravil za raka prostate znašajo 9,3 milijona in so se povečali za 42 %. Vrednost bisfosfonatov in denozumaba znaša 1,3 milijona evrov. Druga najpomembnejša skupina po vrednosti so depo antipsihotiki z vrednostjo 3,3 milijona evrov. Njihova poraba se je povečala za 44 %, vrednost pa za 47 %. Poraba materničnih vložkov z levonorgestrelom se je povečala za 38 %. Stroški za železo so se povečali za polovico. Stroški za omalizumab in mepolizumab so se podvojili.

A16AB02	imigluceraza	622.216	569.634	355	118	118	1.753
L01CD01	paklitaksel	619.391	619.391	2.085	106	106	297
A16AB07	alglukozidaza alfa	607.803	505.282	1.163	103	103	523
L01XC12	brentuksimab vedotin	497.213	497.213	167	97	97	2.979
L01XC21	ramucirumab	481.558	481.558	579	420	253	832
L01DB01	doksorubicin	456.201	456.201	715	91	101	638
L01CD04	kabazitaksel	455.025	455.025	136	73	85	3.358
B02BD03	zaviralci inhibitorjev faktorja VIII	360.681	360.681	832	367	367	434
L04AC08	kanakinumab	342.107	342.107	32	94	96	10.691
L01CX01	trabektedin	323.712	323.712	213	110	103	1.519
S01BA01	deksametazon	322.033	284.914	361	298	298	892
SKUPAJ		72.600.070	66.523.503	97.191	107	107	111

Tabela 23. Zdravila s seznama A, razvrščena po celotni (OZZ in PZZ) vrednosti v evrih, njihova poraba v letu 2017 v številu pakiranj, ustrezni indeksi glede na predhodno leto in povprečna cena pakiranja v evrih..

ATC	Splošno ime	Celotna vrednost	OZZ vrednost	Število pakiranj	Indeks vrednosti	Indeks št. pakiranj	Povprečna cena pakiranja
L01XC03	trastuzumab	4.823.816	4.822.001	3.192	130	139	1.511
N05AX13	paliperidon	1.975.906	1.962.780	6.307	149	153	313
R03DX05	omalizumab	1.645.528	1.339.379	4.919	167	167	335
B03AC	železo	1.617.975	1.366.970	12.516	174	152	129
L02AE04	triptorelin	1.420.989	1.420.871	3.250	141	136	437
J06BA02	humani polispecifični imunoglobulini	1.401.507	1.187.120	5.464	163	150	257
M05BX04	denozumab	1.258.839	1.241.467	5.612	127	141	224
L01XC02	rituksimab	1.126.934	1.124.828	620	319	335	1.818
L02AE02	levprorelin	1.085.143	1.084.924	2.425	139	146	447
G02BA03	maternični vložek z levonorgestrelom	674.333	667.602	7.032	140	138	96
L02BA03	fulvestrant	506.199	506.199	1.410	150	195	359
N05AX08	risperidon	447.645	442.024	3.822	120	124	117
N05AX12	aripiprazol	439.654	437.730	1.800	202	204	244
N05AH03	olanzapin	429.178	427.884	1.724	146	154	249
R03DX09	mepolizumab	366.824	293.716	287	-	-	1.278
L04AA25	ekulizumab	303.827	245.818	66	70	72	4.603
M03AX01	botulinski toksin	247.959	202.027	22.809	143	6.854	11
L02AE03	goserelin	211.080	210.598	2.359	76	134	89
J06BB01	humani imunoglobulin anti-D (Rh)	162.315	161.399	3.095	127	126	52
L02BX02	degareliks	140.959	140.908	1.580	157	159	89
SKUPAJ		20.591.759	19.587.022	182.040	147	190	113

Sklep

Izjemna dinamika na področju zdravil se je v preteklem letu izkazala z znova povečano skupno porabo, porabo na prejemnika receptov in močno povečanimi izdatki zanje. Močno pa se spreminja tudi struktura zdravil v prid dražjim. Obvladovanje izdatkov je vse težje, saj za vse novosti, ki jih ponuja farmacevtska industrija in jih pričakujejo bolniki in zdravniki, enostavno ni dovolj sredstev iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. Najzahtevnejše je obvladovanje izdatkov za zdravila na recept, kjer obvladovni ukrepi, kot so referenčne cene, ki jih določa Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke, pogajanja ZZS, uvajanje terapevtskih skupin zdravil in določanje najvišjih priznanih vrednosti, ne zadostujejo. Strožja pogajalska izhodišča za razvrščanje zdravil na listo se kažejo z vse več zavrženimi vlogami za nova zdravila.

Z vsebinskega vidika je znova potrebno izpostaviti predpisovanje antibiotikov, ki jim posvečamo veliko pozornosti, a brez vidnejšega napredka. Upamo, da bodo smernice za zdravljenje štirih najpogo-

stejših okužb v obliki "vinjet", priložene biltenu Recept v letu 2017, spodbudile zdravnike k preudarnjšemu predpisovanju (2, 3).

Podatki o zdravilih na recepte v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja v obdobju 2001–17 so objavljeni na spletni strani ZZS (4).

Literatura

- EMA. Women taking Esmya for uterine fibroids to have regular liver tests while EMA review is ongoing. Objavljeno 9. 2. 2018 na naslovu: http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/news_and_events/news/2018/02/news_detail_002902.jsp&mid=WC0b01ac058004d5c1
- Čižman M. Akutna okužbe dihal. Kako znižati nepotrebno zdravljenje z antibiotiki in kako znižati rabo širokospektralnih antibiotikov? Recept 2017; 14(1): 27–28. Dosegljivo 25. 3. 2018 na spletnem naslovu: <http://www.zzs.si/zzs/info/egradiva.nsf/Recept?OpenView&count=1000>
- Kos D. Izdaja priporočil za predpisovanje antibiotikov v tiskani obliki. Recept 2017; 14(1): 29–31. Dosegljivo 25. 3. 2018 na spletnem naslovu: <http://www.zzs.si/zzs/info/egradiva.nsf/Recept?OpenView&count=1000>
- Zdravila OZZ 2001_2017. Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Dosegljivo 25. 3. 2018 na spletnem naslovu: https://partner.zzs.si/wps/portal/portali/aizv/zdravila_in_zivila_z_posobne_zdravstvene_namene/podatki_o_porabi_zdravil!/ut/p/z1/04_Sj9CPykyss0xPLMnMz0vMAfj08zi-TQxdPd2N_Q08LSyCDQ0cjZzMzXz8XQ0sTAz0C7ldFQgdnPEx/

Novice v Centralni bazi zdravil

Obiskovalci Centralne baze zdravil na spletni strani www.cbz.si (v nadaljevanju: CBZ) ste gotovo opazili, da smo pričeli kar pogosto objavljati novice. Ugotovili smo, da jih prebirate, kar nas je opogumilo, da smo jih pričeli redno uporabljati za obveščanje strokovne in laične javnosti.

Objavljamo le novice s področja zdravil in živil, financiranih iz obveznega zavarovanja. Izbiramo tiste, za katere menimo, da so pomembne za večino obiskovalcev CBZ, kot so:

- pomembne spremembe omejitve predpisovanja za pogosto predpisana zdravila ali skupine zdravil,

- uvedba novih terapevtskih skupin zdravil,
- morebitne možnosti za zamenjavo oziroma rešitev v primerih motene oskrbe (označevanje prisotnosti zdravil na trgu je sicer v pristojnosti JAZMP),
- izločitev zdravil z liste in drugo.

Bralce Recepta, ki ne poznajo CBZ, vabimo, da jo prično uporabljati in spremljati tudi novice, ki so na desni strani zaslona, kot je označeno na sliki. S klikom na datum novice se odpre pojasnjevalno besedilo.

prim. mag. Jurij Fürst

The screenshot shows the homepage of the Centralna baza zdravil (Central Drug Database). At the top, there is a blue header with the title 'Centralna baza zdravil' and a timestamp 'Zadnja osvežitev podatkov: 10.07.2018 ob 02:31:23'. Below the header, there are logos for JAZMP (Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke), Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, and NIJZ (Nacionalni inštitut za javno zdravje), along with a 'Pomoč' button. The main content area is divided into two columns. The left column contains search filters and buttons like 'Izberi iz šifranta'. The right column, highlighted in yellow, is titled 'Novice:' (circled in red) and lists recent news items with dates and titles.

Centralna baza zdravil	
Zadnja osvežitev podatkov: 10.07.2018 ob 02:31:23	
JAZMP Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke	Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje	Pomoč
Veljavna in ukinjena ☒ Vsa razvrščena zdravila	Službeni vstop
Novice:	
03.07.2018 Umetne solze: nova omejitev predpisovanja	
14.06.2018 Podatki o svojem predpisovanju zdravil na voljo za vse zdravnike	
17.05.2018 Glucophage XR	

Slika. Prikaz aktualnih novic v Centralni bazi zdravil na naslovu www.cbz.si.

Predpisovanje medicinskih pripomočkov pri zdravljenju sladkorne bolezni

Zavarovane osebe, ki se zdravijo zaradi sladkorne bolezni, so glede na potek bolezni v skladu s *Pravili obveznega zdravstvenega zavarovanja in Sklepom o določitvi zdravstvenih stanj in drugih pogojev* upravičene do medicinskih pripomočkov, ki jih predpisujejo pooblaščenim osebnim in/ali napotnim zdravnikom na naročilnico. Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju ZZS) je z analizo podatkov o predpisanih medicinskih pripomočkih (v nadaljevanju MP) ugotovil nekatere nedoslednosti, na katere želi opozoriti vse pooblaščenec zdravnike za predpisovanje.

1. Predpisovanje diagnostičnih trakov za aparat za določanje glukoze v krvi osebam, ki se ne zdravijo z inzulinom

Zavarovane osebe s sladkorno boleznijo, ki se ne zdravijo z inzulinom, so upravičene do *diagnostičnih trakov za optično čitanje*. Do *diagnostičnih trakov za aparat za določanje glukoze v krvi* so upravičene zavarovane osebe, ki imajo pravico do *aparata za določanje glukoze v krvi*. Do *aparata za določanje glukoze v krvi* je upravičena zavarovana oseba, ki aktivno sodeluje pri zdravljenju, če gre za:

- sladkorno bolezen zdravljeno z inzulinom ali
- neurejeno sladkorno bolezen na kombinirani peroralni terapiji, ko zavarovana oseba začne z edukacijo za inzulinsko zdravljenje ali
- čas nosečnosti in dojenja pri gestacijskem diabetesu.

V letu 2017 je 7.866 zavarovanih oseb, **ki niso prejele inzulina**, prejele *diagnostične trakove za aparat za določanje glukoze*. Prejele so skupaj 2.348.540 *diagnostičnih trakov za aparat za določanje glukoze v krvi* v vrednosti 1.103.813,80 evra. Upošteva se, da so zavarovane osebe, ki so začele z edukacijo za inzulinsko zdravljenje, upravičene do *diagnostičnih trakov za aparat za določanje glukoze v krvi*, ocenjujemo, da **je večji delež** zgoraj navedenih prejetih *diagnostičnih trakov za aparat za določanje glukoze v krvi predpisanih neupravičeno*. ZZS bo v postopkih nadzora ugotavljal morebitno neupravičeno predpisovanje teh MP.

2. Predpisovanje kombinacije senzorjev za kontinuirano merjenje glukoze in diagnostičnih trakov za aparat za določanje glukoze v krvi

Zavarovane osebe, ki se zdravijo z inzulinsko črpalko ali funkcionalno inzulinsko terapijo, so v nekaterih primerih upravičene do sistema za kontinuirano merjenje glukoze (oddajnika, senzorjev ter sprejemnika, če se ne zdravijo z inzulinsko črpalko) in do *diagnostičnih trakov za aparat za določanje glukoze v krvi*. Ugotavljamo večje število zavarovanih oseb, ki jim število *diagnostičnih trakov za določanje glukoze* (za aparat ali/in za optično čitanje) ni bilo ustrezno zmanjšano, čeprav uporabljajo senzorje za kontinuirano merjenje glukoze. Preveliko število *diagnostičnih trakov za določanje*

glukoze (skupaj za aparat ali/in za optično čitanje) smo izračunali tako, da smo upoštevali, da:

- 1 senzor za kontinuirano merjenje zadostuje za 7 dni, 40 senzorjev za 280 dni,
- je treba v času uporabe senzorja umerjanje 2x dnevno,
- v času, ko oseba ne uporablja senzorja, je upravičena do 7 *diagnostičnih trakov za določanje glukoze* (skupaj za aparat ali/in za optično čitanje) na dan.

Zavarovana oseba, ki **v enem letu prejme** 40 senzorjev za 280 dni, je za umerjanje sistema za kontinuirano merjenje glukoze upravičena še do največ 560 *diagnostičnih trakov za določanje glukoze* (skupaj za aparat ali/in za optično čitanje) in za preostalih 85 dni leta do največ 7 meritev na dan, še 595 *diagnostičnih trakov za določanje glukoze* (skupaj za aparat ali/in za optično čitanje), če je to za vodenje bolezni potrebno. V času večjih nestabilnosti sladkorne bolezni pooblaščenec zdravnik ustrezno prilagodi število predpisanih meritev v skladu s *Priporočili za predpisovanje testnih trakov pri odraslih diabetikih*, UKC Ljubljana, KO EDPB, z dne 12. 5. 2008, ki je tudi del ZZS Okrožnice MP, številka 7/2013 »Zagotavljanje medicinskih pripomočkov pri zdravljenju sladkorne bolezni«.

V letu 2017 je 750 zavarovanih oseb uporabljalo *senzorje za kontinuirano merjenje glukoze*. Te osebe so v 155 primerih v letu 2017 prejele še več kot 2.700 *diagnostičnih trakov za določanje glukoze* (skupaj za aparat ali/in za optično čitanje), kar je večja količina, kot bi bile upravičene glede na zgoraj navedena priporočila, če sploh ne bi uporabljale *senzorjev za kontinuirano merjenje glukoze*. Nadalje je podana ocena, da je skupaj 327 oseb prejele večje število *diagnostičnih trakov za določanje glukoze v krvi* (za aparat in za optično čitanje), kot bi bilo upravičeno glede na zgornji izračun. Ocenjena vrednost prevelikega števila predpisanih *diagnostičnih trakov za določanje glukoze* (skupaj za aparat ali/in za optično čitanje) v teh primerih je vsaj 170.000 evrov.

ZZS prosi zdravnike, ki so pooblaščenec za predpisovanje MP pri zdravljenju sladkorne bolezni, za dosledno upoštevanje *Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja*, *Sklepa o določitvi zdravstvenih stanj in drugih pogojev za predpisovanje MP* ter navedenih priporočil, glede na način zdravljenja in evidence o že prejetih MP, da bi zagotovili enakopravno obravnavo zavarovanih oseb in racionalno rabo javnih sredstev.

Območne enote ZZS bodo spremljale predpisovanje MP pri zdravljenju sladkorne bolezni, opozarjale na nepravilnosti pri predpisovanju MP, glede na ugotovitve usmerjale nadzore in v primerih morebitnega neupravičenega predpisovanja ukrepale v skladu z veljavnim Splošnim dogovorom.

Alenka Franko Hren

Centralna baza zdravil

Podatki posodobljene Centralne baze zdravil so lahko nepogrešljiv pripomoček pri predpisovanju zdravil.

Zdravniki lahko pridejo do podatkov v spletni aplikaciji na www.cbz.si ali v zdravstveni aplikaciji, ki jo uporabljajo pri delu in ki podatke pridobiva iz objav Centralne baze zdravil v XML obliki. V tej obliki so na voljo tudi celoviti podatki o cenah zdravil.

Založnik in izdajatelj:

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije,
Miklošičeva cesta 24, Ljubljana

Za izdajatelja:

Marjan Sušelj, generalni direktor

Uredniški odbor:

Jurij Fürst, Rozeta Hafner, Majda Povše,
Damjan Kos, Alenka Marič-Cevzar,
Jure Mikolič, Ksenija Oman, Vita Samaluk,
Tonka Susič-Poplas

Urednik:

Jurij Fürst
jurij.furst@zzzs.si

Grafična zasnova in prelom:

Danila Perhavec

Tisk:

Tiskarna Skušek, d. o. o., Ljubljana

Bilten Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije o zdravilih iz obveznega zdravstvenega zavarovanja

Izhaja:

v tiskani obliki najmanj enkrat letno

Namenjen je:

brezplačno vsem zdravnikom, ki predpisujejo zdravila v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja, in lekarnam.

Dodatne tiskane izvide naročite na naslov:

ZZZS – za uredništvo
Miklošičeva cesta 24
1507 Ljubljana
tel.: 01 30 77 541

Uredništvo:

Nataša Grosar
tel.: 01 30 77 541
faks: 01 23 12 182
e-pošta: natasa.grosar@zzzs.si

Seznam elektronskih gradiv ZZZS na spletni strani:

www.zzzs.si/egradiva

Na tem naslovu se lahko naročite tudi na brezplačno in redno avtomatsko elektronsko obveščanje o vseh novostih v ceniku in listi zdravil, izdaji nove številke biltena Recept in drugih gradiv ZZZS.

Naklada: 7.200
Ljubljana, september 2018